

Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Girişimcilik Algıları ile Yaratıcı Düşünme Becerilerinin İncelenmesi

Investigation of University Students' Individual Entrepreneurship Perceptions and Creative Thinking Skills

Rafet AYDIN¹

Memiş ULUDAĞ²

Atıf:

Aydın, R. Uludağ M. (2024). Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Girişimcilik Algıları ile Yaratıcı Düşünme Becerilerinin İncelenmesi. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(19), 282-310, DOI: 10.57135/jier. 1581433

Öz

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin bireysel girişimcilik algıları ile yaratıcı düşünme becerileri arasındaki ilişkinin incelemesidir. Araştırmanın evrenini; bir devlet üniversitesinin iki farklı fakültesinde öğrenim gören 3 ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem ise belirtilen fakültelerde öğrenim gören 442 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma verileri "Kişisel Bilgi Formu", "Bireysel Girişimcilik Algı Ölçeği" ve "Marmara Yaratıcı Düşünme Eğilimleri Ölçeği" ile toplanmış ve SPSS.23 paket programı ile analiz edilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin bireysel girişimcilik algıları; öğrenim gördükleri bölüm, sınıf düzeyi, mezun oldukları lise türü, hayatlarının büyük çoğunluğunun geçirildiği yerleşim yeri ve dünya görüşleri bakımından anlamlı bir farklılık olmadığı ancak cinsiyete göre kadınlar, Eğitim Fakültesi, akademik ortalaması yüksek, fakülte/bölümünden memnun, bir kulübe üye olanlar ve üniversite öğrenimi esnasında bir işte çalışanlar lehine anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yine üniversite öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerileri; cinsiyet, fakülte, bölüm, mezun olunan lise türü, hayatlarının büyük çoğunluğunun geçirildiği yerleşim yeri, dünya görüşü, üniversite öğrenimi esnasında bir işte çalışıp çalışmama durumu açısından anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamış ancak akademik başarısı yüksek ve öğrenim gördüğü fakülte/bölümünden memnun olan öğrenciler lehine ise anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır.

Üniversite öğrencilerinin bireysel girişimcilik algıları ile yaratıcı düşünme becerilerinin arasında pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bireysel Girişimcilik, Üniversite Öğrencileri, Yaratıcı Düşünme, Yaratıcılık.

Abstract

The aim of this study is to examine the relationship between university students' perceptions of individual entrepreneurship and creative thinking skills. The population of the study consists of 3rd and 4th year students studying in two different faculties of a state university. The sample consists of 442 students studying in the faculties. Relational screening model was used in the research. The research data were collected with "Personal Information Form", "Individual Entrepreneurship Perception Scale" and "Marmara Creative Thinking Tendencies Scale" and analysed with SPSS.23 package programme.

It was concluded that there was no significant difference in the individual entrepreneurship perceptions of university students in terms of the department they studied, class level, the type of high school they graduated from, the type of high school they graduated from, the settlement where most of their lives were spent and their world views, but there was a significant difference in favour of women, Faculty of Education, those with a high academic average, those who were satisfied with their faculty/department, those who were members of a club and those who worked in a job during their university education according to gender.

¹Dr. Öğr. Üyesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi, ORCID:0000-0002-7613-3198, raydin@mehmetakif.edu.tr

²Öğretmen, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi, ORCID: 0000-0002-7597-4905, memisu@gmail.com

Again, the creative thinking skills of university students did not reveal a significant difference in terms of gender, faculty, department, type of high school graduated from, the settlement where the majority of their lives were spent, world view, whether or not they had a job during their university education, but a significant difference emerged in favour of students with high academic achievement and satisfied with the faculty/department they studied. It was concluded that there is a positive and moderate relationship between university students' individual entrepreneurship perceptions and creative thinking skills.

Keywords: Key Words Creative Thinking, Creativity. Individual Entrepreneurship, University Students.

GİRİŞ

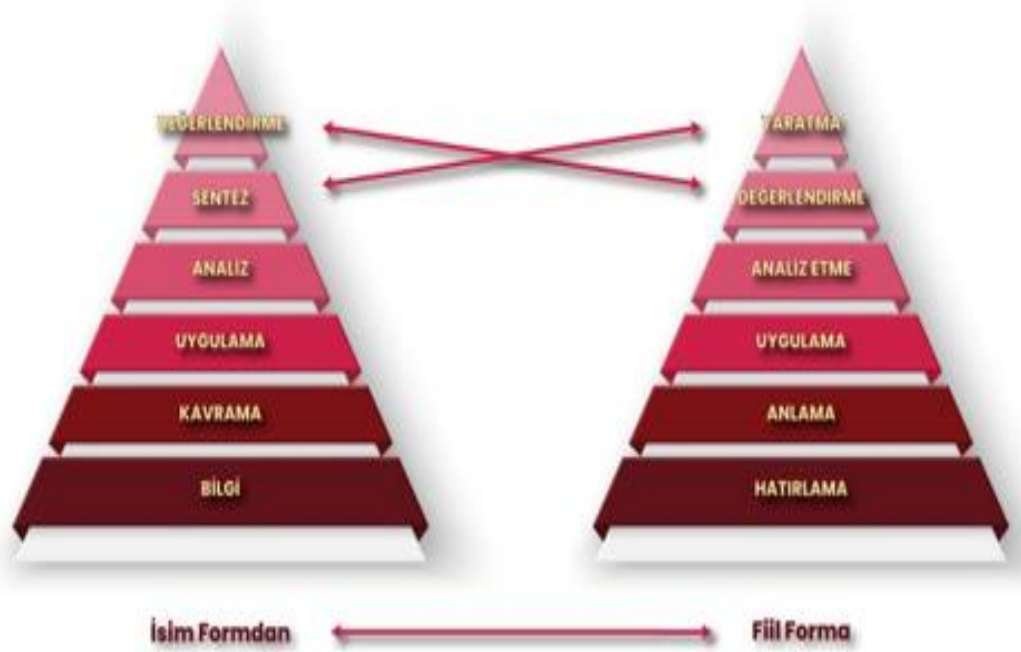
Bilimsel yönetim anlayışının ortaya çıkması ve bu anlayışın üretimde yeni bir sistem olarak kullanılması ile verimliliği artırması üzerine, üretilen araç- gereç ve malzemelerin pazarlanması için de yeni arayışların ortaya çıktığını söylemek mümkündür. Frederick Taylor (1911) tarafından XX. yy.da ilkeleri ortaya konulan “Bilimsel Yönetim” anlayışı ile birlikte, sanayileşmede yenilikçi bir gelişmenin başladığı söylenebilir. Bu anlayış, çalışanların en fazla ürün verimliliğine ulaşarak refaha kavuşabileceğini savunmaktadır.

Pazarlama anlayışının değişimi ile birlikte, insan yaşamının kalitesini artırmaya yönelik bütün alanlarda girişimcilik; önemli bir unsur olarak ortaya çıkmıştır (Çelik, Gürpınar, Başer ve Erdoğan, 2015). Türk Dil Kurumu (TDK) (2023), “girişim”i; bir işe girişme, teşebbüs olarak ve “girişimde bulunma” işini ise girişimcilik olarak tanımlamaktadır. Gözübüyük (2019), girişimciliğin farklı özellikleri sebebiyle geniş bir anlam ifade ettiğini ve evrensel bir tanımının bulunmadığını belirtmektedir. Aksel (2010)’e göre girişimcilik “bireyin almış olduğu eğitim ve çevresinde bulunan kurumlarda göz ardı edilmeksizin yenilikçilik ve yeni bir kalkışma süreci”dir. Coulter (2008) girişimciliği “Bir birey veya birey grubunun elindeki mevcut kaynaklar ne olursa olsun büyüme ve değer katmak ya da yaratmak için farklı olma ilkesini de elden bırakmadan inovasyon yoluyla elde var olan fırsatları kullanarak ya da yeni fırsatların oluşmasını takip etmek için düzenlenmiş güç ve imkânları kullandıkları süreç” şeklinde ifade ederken Arıkan (2002) ise “risk almaktan korkmadan yenilik yapmak ya da var olan durumu geliştirmek” şeklinde tanımlamaktadır. Eraslan (2011), girişimcilik ile ilgili verilen tanımlarının yanı sıra girişimci olan bireylerin yeni bir şeyler ortaya koymada öncü olduklarını belirtmektedir.

Girişimciliğin farklı tanımlarından hareketle, başarılı bir girişimcinin yenilik üretmeye ihtiyaç duyduğunu söylemek mümkündür. Bir işe girişmek, o alanda yeniliği başlatmanın temeli olarak düşünülebilir. Başarılı olarak kabul edilen girişimlerde; benzerlerinden herhangi bir yönüyle ayrılmak, diğerleri gibi olmamak ve kendine özgü yenilikler üretmek gibi ortak özellikler olarak sıralanabilir.

Yenilik üretme kavramı, yaratıcılık ve yaratıcı düşünmeyi gerektirmektedir çünkü yaratıcı düşünme, zihni yeni fikir ve imkânlara açık hale getirmektedir (Fisher, 1995). Yaratıcılık, Latince “creare” sözcük kökünden oluşmuştur. İngiliz dilinde ise “create” kelimesi Türkçe olarak “üretmek, yapmak ya da yaratmak” anlamında kullanılmaktadır. (Gözübüyük, 2019). Yine yaratıcılık; “İşte buldum” dedikten tüm bilişsel, duyuşsal ve devinişsel etkinliklerde yaşam felsefesini ortaya koymak, şeklinde tanımlanmaktadır (Üstindağ, 2002). Maba (2019), yaratıcılıkla ilgili fikirlerin Platon’a kadar uzandığını belirtmektedir.

Yaratıcılık; ilk zamanlarda sanat, edebiyat, mühendislik, mimarlık gibi alanlarda ön plana çıkmış olsa da XXI. yy.da sağlık, ekonomi, teknoloji, pazarlamacılık, eğitim gibi birçok alanda da etkisini göstermektedir (Koray, 2005). Bu etkinin eğitime yansımaları Bloom ve arkadaşlarının (1956) ortaya koyduğu bilişsel alan taksonomisinde görmek mümkündür.

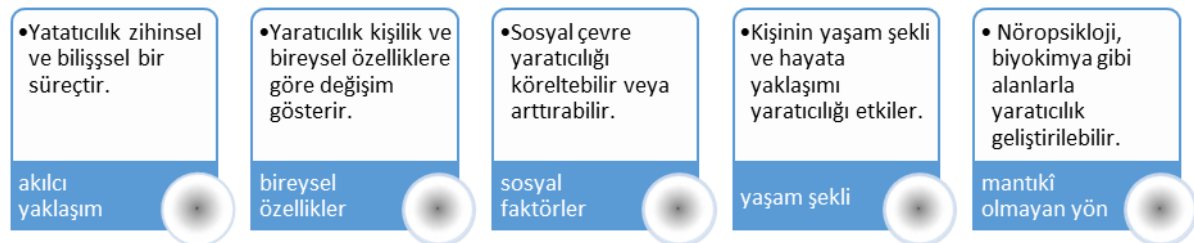

Şekil 1. Orijinal ve Yenilenmiş Bloom taksonomisi. (Çelik, Kul ve Uzun, 2018'den uyarlanmıştır)

Şekil 1'de görüldüğü gibi Bloom taksonomisine göre eğitimin amaçları; ilk olarak bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme şeklinde aşamalı olarak sınıflandırılmıştır (Bümen, 2006; Demirel, 2015; Senemoğlu, 2004; Sönmez, 2001, Yeşilyurt, 2020). Daha sonraki dönemlerde Furst (1994), Ormell (1974), Anderson ve Krathwohl (2001) gibi araştırmacıların yaratıcılığın yeri hakkında yönelttikleri eleştiriler nedeniyle taksonomide yenilenme gerçekleştirilmiştir (Bümen, 2006).

Bloom taksonomisinin basamaklarının, zaman içerisinde giderek artan eleştiriler sonucunda isim halinden fiil haline dönüştürüldüğü anlaşılmaktadır. Yenilenen taksonomide "yaratma"nın "değerlendirme" basamağı ile yer değiştirerek en üst bilişsel seviyede yer aldığı görülmektedir. "Hatırlama" ile başlayan bilişsel süreçlerin içerisinde "yaratma"nın en üstte yer alması, yaratıcılık kavramının daha da ön plana çıkmasını sağladığı söylenebilir.

Gerek eğitim gerekse de farklı alanlarda üzerinde sıklıkla durulan yaratıcılık kavramı Treffinger (1996) tarafından beş farklı yaklaşımla açıklanmaktadır (Akt. Aslan, 2001):

Şekil 2. Yaratıcılık Yaklaşımları. (Aslan, 2001'den uyarlanmıştır.)

Şekil 2'de yer alan bilgilerden hareketle, yaratıcılığın daha çok kişinin kendisi ile ilgili olduğu fakat sosyal çevrenin de yaratıcılık üzerinde olumlu ve olumsuz etkilerinin görüldüğü

anlaşılmaktadır. Kişinin yaşam şekli, bilişsel yapısı, nöropsikolojik ve biyokimyasal özelliklerinin de yaratıcı düşünme açısından birer etken olduğu görülmektedir. Bunlardan hareketle bireylerin yaratıcı yönlerini geliştirmek için farklı yaklaşımlardan ayrı ayrı veya bir bütün olarak yararlanabileceklerini söylemek mümkündür. Böylelikle bireylerin yaratıcı düşünen insanlara dönüşmeleri sağlanabilir.

Yaratıcı düşünen insanların genel özellikleri ise orijinal olma, risk alabilme, meraklı ve yeniliğe açık olma, cesur olma, risk alabilme, derin düşünebilme, zaman zaman yalnız kalma isteği duyma, eleştirel olma, eleştiriye açık olma, özgürlükçü ve yenilikçi olma şeklinde sıralanmaktadır (Güneş,2012; San, 1985, Yeşilyurt, 2020). Yeşilyurt (2020)'a göre de yaratıcılık dört aşamada meydana gelmektedir. Bu aşamalar Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo 1. Yaratıcılığın Aşamaları

Hazırlık aşaması (keşif)	Problemin ve çözümü için gerekli ihtiyaçların tespit edildiği aşamadır. Bu aşama daha çok bilgi toplama ve düşünme süreçlerini içerir.
Kuluçka aşaması (oyun)	Bu aşamada bireyler başka işlerle uğraşırken aynı zamanda problemin çözümü bilinçaltında aranmaya devam etmektedir.
İçer doğuş aşaması (Yaratıcılık, aydınlanma)	Çözümüne yönelik düşüncenin veya çözümün ani şekilde ortaya çıktığı aşamadır.
Değerlendirme aşaması (Sonuçları doğrulama-çözüm getirme)	Birinci aşamada belirlenen çözüm önerilerinin, fikirlerin analiz edildiği aşamadır.

Kaynak: Yeşilyurt, E. (2020). Yaratıcılık ve yaratıcı düşünme: Tüm boyut ve paydaşlarıyla kapsayıcı bir derleme çalışması. OPUS International Journal of Society Researches, 15(25), 3874-3915.

Tablo 1'de yer alan aşamalardan yola çıkılarak yaratıcılığın; hazırlık, kuluçka, içer doğuş ve değerlendirme aşamaları sırası ile tamamlanarak ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. Hazırlık, ihtiyaçların tespit edildiği, kuluçka bilinçaltında çözümün arandığı, içer doğuş çözümün ani şekilde ortaya çıktığı aşamalardır. Son aşama olan değerlendirmede ise çözüm önerileri analiz edilmektedir.

Yine Tablo 1'de yaratıcılığın, ilk olarak "düşünme" şeklinde ortaya çıktığını ve daha sonra eylemlere dönüştüğünü söylemek mümkündür. Türk Dil Kurumu (TDK) (2023)'ye göre düşünme, "Karşılaştırmalar yapma, ayırma, birleştirme, bağlantıları ve biçimleri kavrama yetisi." şeklinde tanımlanmaktadır. Kazancı (1989)'ya göre ise düşünme; bireyi iç ya da dış etmenler bakımından rahatsız eden, bireyin fiziksel ve psikolojik dengesini bozan olayların giderilmesi için girişilen kasıtlı zihinsel davranışların tümüdür. Özden (2005)'e göre düşünme becerileri; eleştirel düşünme, problem çözme, okuduğunu anlama, yazma, bilimsel düşünme, yaratıcı düşünme ve yaratıcı problem çözme becerileri olarak ele alınmaktadır. Pek çok boyutu bulunan düşünmenin önemli boyutlarından birisinin de yaratıcı düşünme olduğunu söylemek mümkündür. Üstündağ (2014) ise yaratıcı düşünmeyi; "Bireylerin karşılaştığı problemleri sezerek içselleştirip, olaylar arasında neden-sonuç ilişkisini sağlayarak özgün ve yenilikçi bir bakış açısıyla alışıl gelmişin dışına çıkma şekli" olarak tanımlamıştır. Yine yaratıcı düşünme, Kaya (2008)'ya göre yaratıcı düşünme, karşılaşılan sorunlarla ilgili yeni fikirlere şekil verme becerisidir. Yaratıcı düşünmeyi alanyazında bazı kaynaklar "eğilim" (Baki, 2019; Fisher,1985, Özgenel ve Çetin, 2015) olarak tanımlamaktadır fakat alanyazının büyük çoğunluğunda bu kavram düşünme becerisi olarak adlandırılmakta ve eylemin düşünme boyutu ön plana çıkmaktadır. Guilford (1984)'a göre düşünme boyutu yakınsak ve iraksak olmak üzere iki grupta ele alınabilir. Yakınsak düşünme çok bilinen, hemen akla gelen tek doğru cevaplı düşünceleri ifade ederken iraksak düşünme, sıra dışı ve orijinal çözüm sürecini içermektedir. Bu sebeple yaratıcı düşünme iraksak düşünmeyi de gerektirmektedir (Akt: Doğanay, 2002). Iraksak düşünmeye ek olarak hayal gücü ve problem çözmeye yatkınlıklar da yaratıcı düşünmenin önemli özelliklerindedir (Yeşilyurt, 2020).

Düşünme eyleminin sonucunda gerçekleşen değişim ve yenilik kavramları ile yaratıcı düşünme becerileri arasında bir bağın kurulması mümkündür. Aynı zamanda değişim ve üretimin her geçen gün daha fazla arttığı XXI. yy. da girişimcilik ve yaratıcı düşünmenin birbiri ile doğrudan ilişkili olduğunu söylenebilir.

Semerci (2000: 37)'ye göre, üst düzey düşünme yetilerinden birisi olan yaratıcı düşünme becerileri, bireylerin hızla gelişen bir dünyaya uyum sağlayabilmesi ve girişimcilik yetilerine sahip olması ile alakalıdır. Arıkan (2002), Yıldırım (2008) ve Günay (2016) gibi bazı araştırmacılar girişimciliğin doğuştan ve içten gelen özellikler üzerine oluştuğunu belirtirler de Gözübüyük (2019); girişimcilik özelliğinin geliştirilmesinde eğitimin de göz ardı edilemeyeceğini belirtmektedir. Bilgi, beceri ve kültürel değerler eğitim, okul ve öğretmenler sayesinde bir sonraki nesle aktarılabilir (Aydın ve Sağlam, 2012). Bu yaklaşıma uygun olarak sistematik ilk girişimcilik eğitimleri 1938'de Japonya'da Kobe Üniversitesi'nde; 1947 yılında ise Harvard Üniversitesi'nde başlamıştır (Top, 2006). Benzer şekilde Türkiye'deki üniversitelerin amaçlarından birisi de yurt kalkınması ile bilimsel, ekonomik ve kültürel ihtiyaçlara cevap verecek, mesleki bir bilgiye sahip bireyler kazandırmak olarak belirlenmiştir (Yükseköğretim Kanunu [YÖK], 1981).

YÖK tarafından belirlenen bu amaçtan hareketle, üniversitede öğrenim gören öğrencilerin bir mesleğin yeterliliklerine sahip olarak yetişmesi gerektiği ve bir mesleğin ürünlerinin, girişimcilik becerileri ile ortaya çıkartılabileceğini söylemek mümkündür. Araştırmada girişimcilikle ilgili sunulan tanımlar ve özellikler de girişimciliği ortaya çıkaran en önemli etkenin, yaratıcı düşünme becerileri olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle bireysel girişimcilik algıları ile yaratıcı düşünme becerilerinin birlikte incelenmesi ve aralarındaki ilişkinin tespit edilmesi ile elde edilen sonuçların alanyazına ışık tutacağı umulmaktadır.

İlgili alanyazın incelendiğinde; bireysel girişimcilik algıları ile yaratıcı düşünme becerilerini konu alan bazı çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bireysel girişimcilikle ilgili Korkmaz (2000), Arslan (2002), Bozkurt (2007), Vedat (2012); Keleş, Özcan, Doğaner ve Altunoğlu (2012), Korkmaz (2012), Eysel (2018) ve Gültepe (2022)'nin yapmış olduğu çalışmalar mevcuttur. Yaratıcı düşünme ilgili olarak ise Özdemir (2011), Yılmaz (2011), Duyar (2012), Akçakanat, Mücevher ve Çarıkçı (2014), Aksoy (2017), Tok (2018), Kılavuz ve Aydın (2020), Himmetoğlu (2021)'in çalışmaları örnek gösterilebilir.

İnsanların bireysel girişimcilik algıları ve yaratıcı düşünme becerileri, araştırmacılar tarafından önemli görüldüğü için üzerinde farklı çalışmalar yapıldığı kavramlar olmuştur. İlgili alanyazın taramasında bu kavramların ayrı ayrı ele alındığı ve araştırıldığı ancak bireysel girişimcilik algısı ile yaratıcı düşünme becerilerinin birlikte ele alınarak yapılan araştırmalar sınırlı kaldığı görülmektedir. Onun için üniversite öğrencilerinin bireysel girişimcilik algıları ile yaratıcı düşünme becerilerinin birlikte araştırılması ve bunlar arasındaki ilişkinin incelenmesi bu çalışmanın önemini ve çıkış noktasını oluşturmuştur.

Araştırma Problemi

Araştırmanın problemini, "üniversite öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerileri ile bireysel girişimcilik algıları ne düzeydedir?" sorusu oluşturmaktadır.

Alt problemler. Araştırmanın alt problemlerini aşağıdaki sorular oluşturmaktadır.

1. Üniversite öğrencilerinin bireysel girişimcilik algıları ne düzeydedir?
2. Üniversite öğrencilerinin bireysel girişimcilik algıları; cinsiyet, öğrenim gördükleri fakülte, bölüm, sınıf düzeyi, akademik ortalama, mezun olduğu lise türü, öğrenim gördüğü fakülte ve bölüm memnuniyeti, yaşamının büyük bölümünün geçtiği yerleşim yeri, dünya görüşü, bir üniversite kulübüne üye olup olmama, üniversite okurken bir işte çalışma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Üniversite öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerileri ne düzeydedir?
4. Üniversite öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerileri; cinsiyet, öğrenim gördükleri fakülte, bölüm, sınıf düzeyi, akademik ortalama, mezun olduğu lise türü, öğrenim gördüğü fakülte ve bölüm memnuniyeti, yaşamının büyük bölümünün geçtiği yerleşim yeri, dünya görüşü, bir

üniversite kulübüne üye olup olmama, üniversite okurken bir işte çalışma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

5. Üniversite öğrencilerinin bireysel girişimcilik algıları ile yaratıcı düşünme becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Belirtilen yazım esaslarına uygun olarak hazırlanan ve inceleme kurulu tarafından onaylanan makaleler yayımlanır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacını; üniversite öğrencilerinin bireysel girişimcilik algıları ve yaratıcı düşünme becerileri ile bu ikisinin arasındaki ilişkinin incelenmesi oluşturmaktadır.

Araştırmanın Önemi:

Üniversite öğrencilerinin sahip olduğu bireysel girişimcilik algıları ve yaratıcı düşünme becerileri ile ilgili ayrı ayrı çalışmalara rastlanmakla birlikte, bu ikisi arasında bir ilişkinin incelendiği Saraçoğlu, Duran ve Taşkın (2010) ve Kanbur ve Özyar (2016)'a ait iki çalışmaya rastlanmıştır. Bu nedenle bu çalışmanın üniversite öğrencilerinin yaratıcı düşünme eğilimleri ve girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi, sonra da bu iki değer arasında bir ilişkinin olup olmadığının ortaya çıkarılması araştırmayı önemli hale getirmiştir. Araştırmanın ortaya çıkaracağı sonuçların üniversite öğrencilerinin bireysel girişimcilik algıları ve yaratıcı düşünme eğilimleri hakkında bilgi vermesinin yanında daha sonra yapılacak olan yeni çalışmalara, üniversite yönetimlerine de kaynaklık edebileceği düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Üniversite öğrencilerinin sahip olduğu bireysel girişimcilik algıları ve yaratıcı düşünme becerileri ile bu ikisinin arasındaki ilişkinin incelenmesi amacını taşıyan bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri; geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaç edinen araştırmalar için uygun bir modeldir (Karasar, 2006). Yine tarama modeli, olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışan bir model (Kaptan, 1995) olarak tanımlanmaktadır. Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin sahip olduğu bireysel girişimcilik algıları ile yaratıcı düşünme becerileri arasındaki ilişkinin de incelenmesinden dolayı ilişkisel tarama özelliği göstermektedir. İlişkisel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını belirlemeyi amaçlayan tarama yaklaşımıdır (Karasar, 2006).

Örneklem/Çalışma Grubu/Katılımcılar

Araştırmalarda evren, araştırma sonuçlarının genellemek istendiği elemanlar bütünü olup bütün ortak özellikleri olan, canlı ve cansız her türlü elemanı içerebilir (Karasar,1998). Bu araştırmanın evrenini; Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi (EF) ile İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin (İİBF) üçüncü ve dördüncü sınıflarında öğrenim gören toplam 2346 (EF: 1202, İİBF: 1144) öğrenci oluşturmaktadır. Girişimcilik ile ilgili derslerin üniversite eğitimin üçüncü sınıfında başlamasından dolayı araştırmaya bir ve ikinci sınıflar dahil edilmemiştir.

Araştırmada örneklem ise evreni temsil etmek üzere çeşitli tekniklerle evren elemanlarından seçilen ve üzerinde inceleme yapılan gruptur (Karasar, 1998). Bu araştırmanın örneklemini basit tesadüfi örnekleme göre alınmıştır. Basit tesadüfi örneklemede tüm birimler seçimde eşit şansa sahiptir. Uygulamada bütün birimler listelenir ve listeden rastgele birimler seçilir (Karasar, 1998). Yine bu araştırmada örneklem, çalışmaya gönüllü olarak katılan Eğitim Fakültesinden 224 (k=152, e= 72); İktisadi ve İdari Bilimler toplam Fakültesinden 218 (k=165, e= 53) olmak üzere toplam 442 kişiden oluşmaktadır. 442 kişiden uç değer olarak belirlenen 15 kişinin doldurduğu veriler araştırmanın dışında tutulmuştur. Araştırmanın örneklemindeki üniversite öğrencilerinin cinsiyet, öğrenim gördükleri fakülte, bölüm, sınıf düzeyi, akademik

ortalama, mezun olunan lise türü, üniversiteye giriş puan türü, öğrenim gördüğü fakülte ve bölümden memnuniyeti, yaşamının büyük bölümünün geçtiği yerleşim yeri, dünya görüşü, bir üniversite kulübüne üye olma, üniversite öncesi bir işte çalışma ve üniversite okurken bir işte çalışma durumlarına göre frekans ve yüzdelik dağılımları Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 2. Üniversite Öğrencilerinin Demografik Özellikleri

Cinsiyet	n	%
Kadın	308	72,1
Erkek	119	27,9
Fakülte		
Eğitim F.	216	50,6
İktisadi Ve İdari Bilimler F.	211	49,4
Bölüm		
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi	31	7,3
Türkçe ve İngilizce Öğretmenliği	23	5,4
Okul Öncesi Öğretmenliği	33	7,7
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	36	8,4
Sınıf Öğretmenliği	53	12,4
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	41	9,6
Finans ve Bankacılık Bölümü	27	6,3
İktisat ve İşletme Bölümü	34	8,0
Maliye Bölümü	41	9,6
Sağlık Yönetimi Bölümü	47	11,0
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü	24	5,6
Sosyal Hizmet Bölümü	37	8,7
Sınıf		
3	219	51,3
4	208	48,7
Akademik Ortalama		
2 Altı	15	3,5
2-2,49	49	11,5
2,5-3	96	22,5
3-3,49	149	34,9
3,5 ve Üstü	118	27,6
Mezun Olunan Lise Türü		
Genel Lise	31	7,3
Anadolu Lisesi	280	65,6
İmam Hatip Lisesi	35	8,2
Meslek Liseleri	45	10,5
Sınav Puanıyla Öğrenci Kabul Eden Liseler (Fen, SBL, A.Öğret.)	36	8,4
Öğrenim Görülen Bölüm/Fakülteden Memnuniyet		
Evet	253	59,3
Hayır	52	12,2
Kısmen	122	28,6
Hayatın Büyük Çoğunluğun Geçirildiği Yerleşim Yeri		
Büyük Şehir	132	30,9
Şehir	92	21,5
İlçe	127	29,7
Belde-Köy	76	17,8
Dünya Görüşü		
Demokrat	137	32,1
Otoriter	52	12,2
Hümanist	138	32,3
Muhafazakar	45	10,5
Sosyopolitik	48	11,2
Herhangi Bir Kulübe Üyelik Durumu		
Evet	154	36,1
Hayır	273	63,9
Üniversite Öğrenimi Devam Ederken Bir İşte Çalışma Durumu		
Evet	64	15,0
Hayır	363	85,0
Genel Toplam	427	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi, araştırmaya 308 (%72,1)’i kadın, 119 (27,9)’u erkek toplam 427 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmaya katılan 427 öğrenciden 216’sı (%50,6) Eğitim Fakültesinde, 211’i (%49,4) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim görmektedir. Eğitim Fakültesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin 31’i (%7,3) Matematik ve Fen

Bilimleri, 23'ü (%5,4) dil öğretimi eğitimi veren Türkçe ve İngilizce, 33'ü (%7,7) okul öncesi, 53'ü sınıf (%12,4), 41'i (%9,6) sosyal bilgiler öğretmenliğinden ve 36'sı (%8,4) da rehberlik ve psikoloji danışmanlık (RPD) bölümlerinden olduğu görülmektedir. Araştırmaya İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinden katılan öğrencilerin ise 27'si (%6,3) finans ve bankacılık, 34'ü (%8,0) iktisat ve işletme, 41'i (%9,6) maliye, 47'si (%11,0) sağlık yönetimi, 24'ü (%5,6) siyaset bilimi ve kamu yönetimi ve 37'si (%8,7) de sosyal hizmet bölümlerinde öğrenin görmektedir. Akademik not ortalaması açısından incelendiğinde ise katılımcılardan 15'inin (%3,5) 2.00'nin altında, 49'unun (%11,5) 2.00-2.49, 96'sının (%22,5) 2.5-3.00, 149'unun (%34,9) 3.00-3.49 ve 118'inin (%27,6) 3.5-4,00 aralığında akademik not ortalamasına sahip oldukları görülmektedir.

Yine tablo 1'e bakıldığında araştırmaya katılan üniversite öğrencilerin 219'u (%51,3) üçüncü, 208'i (%48,7) dördüncü sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Mezun oldukları liselere bakıldığında öğrencilerin 280 tanesi (%65,6) Anadolu lisesinden, 31'i (%7,3) genel liseden, 35'i (%8,2) imam hatip lisesinden, 45'i (%10,5) herhangi bir meslek lisesinden ve 36'sı (%8,4) sınav puanıyla öğrenci kabul eden fen, sosyal bilimler lisesinden mezun olduğu görülmektedir. Öğrencilerden 31'i (%7,3) sayısal, 87'si (%20,4) sözel ve 309'u (%72,4) da üniversiteye girişte sayısal puanlarını kullanmışlardır. Ayrıca katılımcı üniversite öğrencilerinden 353'ü (%59,3) öğrenim gördüğü bölümden memnun olduğunu; diğer 52 (%12,2) öğrenci ise bölümünden memnun olmadığını belirtmiştir.

Tablo 1'de yer alan hayatınızın büyük çoğunluğunun geçtiği yerleşim yeri maddesine ise öğrencilerin 132'si (%30,9) büyük şehir, 92'si (%21,5) şehir, 127'i (%29,7) ilçe ve 76'sı (%17,8) köy-belde şeklinde cevap vermişlerdir. Bu üniversite öğrencilerinin 137'si (%32,1) kendisinin demokrat, 52'si (%12,2) otoriter, 138'i (%32,3) hümanist, 45'i (%10,5) muhafazakâr, 48'i (%11,2) sosyopolitik dünya görüşüne sahip olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin 7 (%1,6)'ü ise bu şıklardan bağımsız olarak diğer seçeneğini işaretlemiştir.

Son olarak araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin 273'ü (%63,9) herhangi bir kulübe üye değilken 154'ünün (%36,1) en az bir kulübe üye oldukları anlaşılmaktadır. Toplam 427 öğrenciden 64'ü (%15,0) üniversite öğrenimi devam ederken kısmi zamanlı da olsa bir işte çalışırken 363'ü (%85) kısmi zamanlı da olsa bir işte çalışmadığı anlaşılmaktadır.

Veri Toplama Araçları/Veri Toplama Yöntemleri / Veri Toplama Teknikleri

Araştırmada verilerin toplanması için, kişisel bilgi formu, bireysel girişimcilik algı ölçeği ve Marmara yaratıcı düşünme eğilimleri ölçeği kullanılmıştır. Bu veri toplama araçlarına ait bilgiler şu şekildedir:

Kişisel bilgi formu. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerinin belirlenmesi için araştırmacılar tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Formda üniversite öğrencilerinin cinsiyet, öğrenim gördükleri fakülte, bölüm, sınıf düzeyi, akademik ortalama, mezun olduğu lise türü, üniversiteye giriş puan türü, öğrenim gördüğü fakülte ve bölümden memnuniyeti, yaşamının büyük bölümünün geçtiği yerleşim yeri, dünya görüşü, bir üniversite kulübüne üye olma, üniversite öncesi bir işte çalışma ve üniversite okurken bir işte çalışma durumlarını öğrenmek için hazırlanmış sorular yer almaktadır.

Bireysel girişimcilik algı ölçeği. Bu çalışmada kullanılan bir diğer veri toplama aracı İncik ve Uzun (2017) tarafından geliştirilen "Bireysel Girişimcilik Algı Ölçeği"dir. Ölçek 31 madde ve 6 alt boyuttan (planlama, kontrol odağı, kendine güven, iletişim, motivasyon, öz disiplin) oluşmaktadır. Ölçek 5'li Likert tipte olup "Kesinlikle katılmıyorum" (1), "Katılmıyorum" (2), "Kararsızım" (3), "Katılıyorum" (4), "Kesinlikle katılıyorum" (5) şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 31 iken, en yüksek puan 155'tir. Altı boyutun oluşturduğu toplam varyans %53,32 olarak saptanmıştır. Ölçeğin Cronbach-alpha güvenilirliği 0.946 olarak hesaplanmıştır.

Marmara yaratıcı düşünme eğilimleri ölçeği. Üniversite öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerilerini belirlemek için ise Çetin ve Özgenel (2017) tarafından geliştirilen "Marmara

Yaratıcı Düşünme Eğilimleri Ölçeği” kullanılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen 25 maddelik ve 6 faktörlü (öz disiplin, yenilik arama, cesaret, merak, şüphe etme, esneklik) yapı, doğrulayıcı faktör analizi ile doğrulanmıştır. Ölçek 5’li Likert tipte olup “Hiçbir Zaman” (1), “Nadiren” (2), “Arasına” (3), “Genellikle” (4), “Her Zaman” (5) şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 25 iken, en yüksek puan 125’tir. Kişinin ölçekten aldığı puanın yüksekliği yaratıcı düşünme eğiliminin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçekte yer alan tüm maddeler olumlu puanlanmaktadır. Test-tekrar test uygulama sonucunda, faktörler arasında korelasyon katsayıları $r=.35$ ile $=.79$ arasında, toplam puan $r=.88$ olduğu görülmüştür ($p<.01$). Ölçeğin tümü için Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0.87 olarak hesaplanmıştır. Orijinal ölçek araştırma sürecinde katılımcılara uygulandıktan sonra elde edilen verilerle ölçeğin iç tutarlılık katsayısı tekrar hesaplanmış ve Cronbach alfa katsayısı $.921$ olarak hesaplanmıştır.

İşlem/Verilerin Analizi

Bu çalışmada kullanılan veriler için önce aritmetik ortalama ve standart sapmaları hesaplanmıştır. Her iki ölçeğin de non-parametrik veri dağılımına sahip olmasından dolayı maddelerin analizinde kişisel bilgiler için yüzde, frekans, cinsiyet ve fakülte bilgileri gibi ikili grupların karşılaştırmalarında Mann Whitney U testi kullanılmıştır. İki gruba fazla grubun karşılaştırılmasında ise parametrik olmayan testlerden KWH testi uygulanmıştır. Uygulanan KWH testi sonucuna göre anlamlı bir farklılık belirlenmiş ise farklılığın hangi gruplar arasında gerçekleştiğini belirlemek için de grupların ikili kombinasyonları üzerinde Mann Whitney U testi yapılmıştır.

BULGULAR

Bu Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Üniversite öğrencilerinin bireysel girişimcilik algıları” ile ilgili olarak verilerinin analizlerinden ulaşılan bulgular tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Normallik Sonuçları

Ölçek	n	$\bar{x}$	SS	K-S	S-W
Marmara Yaratıcı Düşünme Eğilimleri Ölçeği	427	3,9235	,54034	,000	,000
Bireysel Girişimcilik Algı Ölçeği	427	3,9672	,49382	,000	,000

Tablo 3’te görüldüğü gibi, ölçeklere uygulanan normallik testi sonucunda her iki ölçeğin de K-S değerinin $.05$ ’den düşük olması verilerin normal dağılım göstermediğini ortaya çıkarmış ve verilerin analizinde non-parametrik test teknikleri kullanılmıştır. Bir ölçekte normallik testi sonucunda, K-S değerinin $.05$ ’ten büyük olması ölçekteki veri dağılımının normal dağılım gösterdiği anlamına gelmektedir (Özdamar, 2003; Büyüköztürk, 2007).

Tablo 4. Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Girişimcilik Algı Düzeyleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
M1	7	1,6	17	4	54	12,6	265	62,1	84	19,7
M2	6	1,4	8	1,9	70	16,4	265	62,1	78	18,3
M3	5	1,2	18	4,2	120	28,1	201	47,1	83	19,4
M4	14	3,3	49	11,5	111	26	173	40,5	80	18,7
M5	11	2,6	44	10,3	136	31,9	198	46,4	38	8,9
M6	12	2,8	31	7,3	98	23	176	41,2	110	25,8
M7	10	2,3	7	1,6	48	11,2	239	56	123	28,8
M8	8	1,9	13	3	34	8	210	49,2	162	37,9
M9	7	1,6	13	3	70	16,4	249	58,3	88	20,6
M10	14	3,3	41	9,6	100	23,4	162	37,9	110	25,8
M11	13	3	33	7,7	98	23	184	43,1	99	23,2
M12	6	1,4	9	2,1	45	10,5	231	54,1	136	31,9
M13	5	1,9	4	1,6	45	10,5	278	65,1	89	20,8
M14	7	1,6	7	1,6	52	12,2	227	53,2	134	31,4
M15	8	1,9	7	1,6	31	7,3	226	52,9	155	36,3
M16	10	2,3	16	3,7	42	9,8	202	47,3	157	36,8
M17	5	1,2	18	4,2	71	16,6	202	47,3	131	30,7
M18	7	1,6	18	4,2	44	10,3	214	50,1	144	33,7
M19	7	1,6	37	8,7	127	29,7	176	41,2	80	18,7
M20	4	,9	8	1,9	30	7	255	59,7	130	30,4
M21	5	1,2	5	1,2	36	8,4	266	62,3	115	26,9
M22	7	1,6	6	1,4	35	8,2	275	64,4	104	24,4
M23	6	1,4	11	2,6	93	9,1	223	52,2	148	34,7
M24	20	4,7	54	12,6	93	21,8	173	40,5	87	20,4
M25	9	2,1	42	9,8	125	29,3	170	39,8	81	19
M26	10	2,3	20	4,7	73	17,1	203	47,5	121	28,3
M27	8	1,9	16	3,7	75	17,6	233	54,6	95	22,2
M28	9	2,1	30	7	57	13,3	204	47,8	127	29,7
M29	13	3	44	10,3	88	20,6	176	41,2	106	24,8
M30	13	3	24	5,6	111	26	214	50,1	65	15,2
M31	8	1,9	7	1,6	79	18,5	218	51,1	115	26,9
Toplam	274	64,6	657	154,2	2291	523,8	6688	1566,3	3375	790,3

Tablo 4 incelendiğinde en yüksek katılımın 22. Madde, “Yaptığım işlerin güçlü yönlerini tespit edebilirim” cümlesinin “katılıyorum” ($f=275$, %64,4) yargısına; en düşük katılımın ise madde 20’de yer alan “Başkalarının önerilerini kabul etmeden önce üzerinde düşünürüm” cümlesinin “kesinlikle katılmıyorum” ($f=4$, %,9) yargısına ait olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bulgudan hareketle üniversite öğrencilerinin yaptığı işlerin güçlü yönlerini tespit etmede

zorlanmamalarına rağmen başkalarının önerilerini kabul etmeden önce üzerinde düşünmedikleri anlaşılmaktadır. Bunun nedeni olarak üniversite öğrencilerinin kendilerine güven bakımından bir sorun yaşamadıkları ve çevresindeki insanlara güvenmeleri gösterilebilir.

Tablo 5. Ölçek Maddelerinin ve Alt Boyutların Ortalama ve Toplam Puanları

	$\bar{x}$	Toplam	Alt boyut	$\bar{x}$
M1	3,94	1683		
M2	3,94	1682		
M3	3,79	1620	Planlama	3,76
M4	3,60	1537		
M5	3,49	1489		
M6	3,80	1622		
M7	4,07	1739		
M8	4,18	1786		
M9	3,93	1679		
M10	3,73	1594	Kontrol odağı	3,99
M11	3,76	1604		
M12	4,13	1763		
M13	4,01	1714		
M14	4,11	1755		
M15	4,20	1794		
M16	4,12	1761		
M17	4,02	1717	Kendine güven	4,04
M18	4,10	1751		
M19	3,67	1566		
M20	4,17	1780		
M21	4,13	1762		
M22	4,08	1744	İletişim	3,99
M23	4,16	1777		
M24	3,59	1534		
M25	3,64	1553		
M26	3,95	1686	Motivasyon	3,86
M27	3,92	1672		
M28	3,96	1691		
M29	3,74	1592		
M30	3,69	1575	Öz disiplin	3,80
M31	4,00	1706		

Tablo 5 incelendiğinde, maddelerden en yüksek ortalama puanın 15. madde olan ($\bar{x}=4.20$) 'Başkalarının yapmadığı yeni şeyler yapmaktan hoşlanırım.' olduğu ortaya çıkmıştır. Ölçek maddelerinden en düşük ortalama değer ise 5. maddede yer alan ($\bar{x}=3.49$) "Alanımla ilgili gelişmeleri düzenli takip ederim." cümlesine ait olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgu öğrencilerin farklılıkları sevmesine rağmen güncel gelişmelerden uzak oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Yine tablo 5'te görüldüğü gibi ölçeğin alt boyutları incelendiğinde en yüksek ortalama puanın "kendine güven" ($X=4,04$); en düşük ortalama puanın ise "planlama" ($\bar{x}=3,76$) alt boyutuna ait olduğu görülmektedir. Kendine güven düzeyinin yüksek çıkması Tablo 1'de ulaşılan bulgu ile paralellik göstermekle birlikte öğrencilerin planlama açısından kendi istedikleri düzeyde olmadıkları söylenebilir.

Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin girişimcilik algı düzeyleri; cinsiyet değişkenine ilişkin bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Bireysel Girişimcilik Algı Düzeyleri

		Cinsiyet	n	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	Z	p
Bireysel Girişimcilik Algı Ölçeği	Kadın		308	212,35	65404,50	-,444	,657
	Erkek		119	218,26	25973,50		

Tablo 6'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan 308 kadın 119 erkekten oluşan 427 kişiden oluşan üniversite öğrencilerinin bireysel girişimcilik algı düzeylerinde; Mann Whitney-U testinin sonuçlarına göre 0,05 düzeyinde ($p=,657$, $Z=-,444$) cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Bu bulgudan hareketle cinsiyetin bireysel girişimcilik algısı üzerinde fark oluşturan bir değişken olmadığı söylenebilir.

Üniversite Öğrencilerinin Fakülteleere Göre Bireysel Girişimcilik Algı Düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Üniversite Öğrencilerinin Fakülteleere Göre Bireysel Girişimcilik Algı Düzeyleri

		Fakülte	n	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	Z	p
Bireysel Girişimcilik Algı Düzeyleri	EF		216	225,98	48812,00	-2,031	,042
	İİBF		211	201,73	42566,00		

Tablo 7'de yer alan verilerden, üniversite öğrencilerinin fakültelerine göre bireysel girişimcilik algı düzeylerine ilişkin yapılan Mann Whitney-U testinin sonuçlarına göre 0.05 düzeyinde ($p=,042$, $Z=-,2,031$) istatistiksel olarak Eğitim Fakültesi lehine anlamlı bir farklılık bulunduğu anlaşılmaktadır. Eğitim Fakültesindeki öğrencilerin üniversiteye yerleştirilme sıralamasında bir baraj uygulamasının olması ve daha yüksek YKS puanı ile bölüme yerleştirilmelerinin bu farklılığın oluşmasında etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 8. Üniversite Öğrencilerinin Bölümlere Göre Bireysel Girişimcilik Algı Düzeyleri

	Bölüm	n	Sıra Ortalaması	χ^2	df	p	Fark	
Bireysel Girişimcilik Algı Düzeyleri	EF.	Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi	31	108,39	11,685	5	,039	F+M (31,52)
		Türkçe ve İngilizce	23	75,78				T+İ (22,09)
		Okul öncesi Ö.	33	95,91				T+İ (22,61)
		RPD	36	118,25				RPD (34,72)
		Sınıf Ö.	53	123,84				T+İ (26,89)
	İİBF.	Sosyal B. Ö	41	111,33	Sınıf (43,54)			
		Finans ve Banka	27	115,35	5,932	5	,313	OÖ (36,65)
		İktisat ve İşletme	34	108,06				Sınıf (47,76)
		Maliye	41	106,94				
		Sağlık Y.	47	97,41				
Siyaset B ve KY	24	125,00						
Sosyal hizmet	37	91,99						

Tablo 8’de üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümlere göre bireysel girişimcilik algı düzeylerine yönelik yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda İktisadi İdari Bilimler Fakültesinin (p=,313) bünyesindeki bölümler arasında istatistiksel olarak 0.05 düzeyinde anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Eğitim Fakültesinin bünyesindeki bölümler arasında ise farkın anlamlı olduğu (p=,039) ortaya çıkmıştır. Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Mann Whitney-U testi yapılmıştır. Test sonucunda sınıf (s.o=47,76) ve okul öncesi (s.o=36,65) öğretmenlikleri arasında sınıf öğretmenliği lehine; Türkçe ve İngilizce (s.o=22,9) ile matematik ve fen bilimleri eğitimi arasında (s.o=31,52) matematik ve fen bilimleri eğitimi lehine, sınıf öğretmenliği (s.o=43,54) ile Türkçe ve İngilizce (s.o=26,89) arasında sınıf öğretmenliği lehine, Türkçe ve İngilizce (s.o=22,61) ile RPD (s.o=34,72) bölümlerinin kendi aralarında yapılan ikili karşılaştırmalarda RPD lehine anlamlı bir farkın olduğu Tablo 8’den anlaşılmaktadır. Genel olarak Türkçe ve İngilizce öğretmenliğinin dil öğretimine yoğunlaşmasının, girişimcilik algısı bakımından diğer bölümlerin gerisinde kalmasında rol oynadığı düşünülebilir.

Tablo 9. Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Düzeyine Göre Bireysel Girişimcilik Algı Düzeyleri

	Sınıf	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	Z	p
Bireysel Girişimcilik Algı Düzeyleri	3	219	212,32	46497,00	-,290	,772
	4	211	215,77	44881,00		

Tablo 9’te üniversite öğrencilerinin sınıf düzeyine göre bireysel girişimcilik algılarına yönelik yapılan Mann Whitney U testi sonucunda .05 düzeyinde anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Sınıf düzeylerinde alınan derslerin girişimcilik açısından farklılaşmaması veya farklılık yaratacak derslerin bulunmamasının bu duruma yol açtığı söylenebilir.

Tablo 10. Üniversite Öğrencilerinin Akademik Ortalamalarına Göre Bireysel Girişimcilik Algı Düzeyleri

Akademik Ort.	n	Sıra Ortalaması	χ^2	df	p	Fark
2,00 altı	15	165,47				2,00 altı (46,30)
2,00-2,49 arası	49	209,13				3,5 ve üstü (69,63)
2,5-3,00 arası	96	192,63	13,676	4	,008	2,5-3.00 (92,34)
3,00-3,49 arası	149	208,64				3,5 ve üstü (119,83)
3,5 ve üstü	118	246,35				3,00-3,49 arası (123,45)
						3,5 ve üstü (147,33)

Tablo 10'da görüldüğü gibi üniversite öğrencilerinin akademik ortalamalarına göre bireysel girişimcilik algı düzeyine yönelik yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda .05 düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Mann Whitney-U testi yapılmıştır. Test sonucunda akademik ortalamaları 3,5 ve üstü (s.o=69,63) olan öğrencilerde 2,00 altı (46,30) olan öğrencilere göre; 3,5 ve üstü (s.o=119,83) olan öğrencilerde 2,5-3.00 (s.o=92,34) aralığında olan öğrencilere göre; 3,5 ve üstü (s.o=147,33) olan öğrencilerde 3,00-3,49 arası (s.o=123,45) olan öğrencilere göre pozitif yönde bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Akademik olarak daha başarılı olan öğrencilerin kendilerine duydukları güvenle girişimcilik algısında daha ön plana çıktıkları söylenebilir.

Tablo 11. Üniversite Öğrencilerinin Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Bireysel Girişimcilik Algı Düzeyleri

Akademik Ort.	n	Sıra Ortalaması	χ^2	df	p
Genel lise	31	208,85			
Anadolu Lisesi	280	212,22			
İmam Hatip Lisesi	35	211,16	3,311	4	,507
Meslek lisesi	45	203,13			
Sınavla öğrenci kabul eden liseler	36	248,60			

Tablo 11 incelendiğinde Üniversite öğrencilerinin mezun oldukları lise türüne göre bireysel girişimcilik algı düzeyine yönelik yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda .05 düzeyinde anlamlı farklılık ortaya çıkmadığı anlaşılmaktadır. Ticaret meslek liseleri dışında ortaöğretim düzeyinde girişimcilikle ilgili zorunlu derslerin olmaması ve Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS)'nda girişimcilikle ilgili soru olmaması sebebiyle mezun olunan liseler açısından bir farklılık oluşmadığı düşünülmektedir.

Tablo 12. Üniversite Öğrencilerinin Hayatının Büyük Çoğunluğunu Geçirdiği Yerleşim Yerine

Akademik Ort.	n	Sıra Ortalaması	χ^2	df	p
Büyük şehir	132	212,06			
Şehir	92	237,65	7,103	4	,069
İlçe	127	215,12			
Belde-köy	76	186,86			

Göre Bireysel Girişimcilik Algı Düzeyleri

Tablo 12'de yer alan veriler sonucunda öğrencilerinin hayatının büyük çoğunluğunu geçirdiği yerleşim yerine göre yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda .05 düzeyinde anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Girişimciliğin giderek online platformlar üzerinden gerçekleşmesinin ve genelağ bağlantısına birçok yerden ulaşılmasının girişimciliğin yaşanılan yere göre farklılığı ortadan kaldırdığı düşünülebilir.

Tablo 13. Üniversite Öğrencilerinin Dünya Görüşüne Göre Bireysel Girişimcilik Algı Düzeyleri

Dünya Görüşü	n	Sıra Ortalaması	χ^2	df	p
Demokrat	137	208,10	3,782	5	,581
Otoriter	52	231,79			
Hümanist	138	218,67			
Muhafazakâr	45	205,17			
Sosyopolitik	48	215,91			

Tablo 13 incelendiğinde öğrencilerin dünya görüşleri ile ilgili olarak bireysel girişimcilik algıları açısından yapılan KW-H testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farka ulaşılamamıştır. Kişinin bir girişime yönelirken dünya görüşü ayırt etmeksizin kazanç peşinde olacağı düşünüldüğünden dünya görüşü açısından anlamlı bir farkın oluşmadığı söylenebilir.

Tablo 14. Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Bölüm/Fakültenen Memnuniyet Durumlarına Göre Bireysel Girişimcilik Algı Düzeyleri

Cevap	n	Sıra Ortalaması	χ^2	df	p	Fark
Evet	253	234,85	17,853	2	,000	Evet (159,75)
Hayır	52	178,75				Hayır (120,18)
Kısmen	122	185,79				Evet (202,10)
						Kısmen (158,75)

Tablo 14'te görüldüğü gibi katılımcıların okudukları bölümden memnuniyet durumlarına göre bireysel girişimcilik algı düzeyine yönelik yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda. 05 düzeyinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Mann Whitney-U testi yapılmıştır. Test sonucunda öğrenim gördüğü bölüm/fakültenen memnun olan öğrencilerin lehine bireysel girişimcilik algı oranlarında anlamlı bir farklılığın ortaya çıktığı belirlenmiştir. Öğrenim gördüğü bölüm/fakültenen memnun olan bireylerin hayata karşı daha olumlu algı oluşturdıkları varsayımından hareketle memnuniyet seviyesi yüksek olan öğrencilerin daha yüksek girişimcilik algısına sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 15. Üniversite Öğrencilerinin Bir Kulübe Üye Olup Olmamlarına Göre Bireysel Girişimcilik Algı Düzeyleri

Cevap	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	Z	p
Evet	154	234,00	36036,00	-,22516	,012
Hayır	273	202,72	55342,00		

Tablo 15'te yer alan bilgiler sonucunda üniversite öğrencilerinin bir kulübe üye olup olmamlarına göre bireysel girişimcilik algı düzeyine yönelik yapılan Mann Whitney U testi sonucunda .05 düzeyinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu farklılaşmada bir kulübe üye olan öğrencinin girişimcilik algı oranının üye olmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Kulüp üyeliği bulunan öğrencilerin daha fazla sosyalleşme imkânına sahip olmasının bu farkın oluşmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 16. Üniversite Öğrencilerinin Üniversite Öğrenimleri Sırasında Herhangi Bir İşte Çalışma Durumuna Göre Bireysel Girişimcilik Algı Düzeyleri

Cevap	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	Z	p
Evet	64	234,00	36036,00	-2,099	,012
Hayır	363	202,72	55342,00		

Tablo 16'nın incelenmesi sonucunda öğrenimleri sırasında bir işte çalışma durumlarına göre bireysel girişimcilik algı düzeyine yönelik yapılan Mann Whitney U testi sonucunda. 05 düzeyinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu farklılaşmada şu anda herhangi bir işte çalışan öğrencilerin bireysel düşünme algı düzeyinin bir işte çalışmayanlara göre daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Üniversite mezuniyetine yaklaşmış katılımcılardan bir işte çalışan bireylerin maddi kazanç sağlama isteği sonucunda girişimcilik algılarının olumlu yönde etkilendiği söylenebilir.

Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine Ait Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan "Üniversite öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerileri ne düzeydedir?" sorusu ile ilgili verilerin analizleri Tablo 17'de verilmiştir

Tablo 17. Üniversite Öğrencilerinin Yaratıcı Düşünme Beceri Düzeyleri

	Hiçbir zaman		Nadiren		Ara sıra		Genellikle		Her zaman	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
M1	3	,7	40	9,4	113	26,5	210	49,2	61	14,3
M2	4	,9	24	5,6	97	22,7	220	51,5	82	19,2
M3	1	,2	11	2,6	65	15,2	233	54,6	117	27,4
M4	3	,7	12	2,8	70	16,4	227	53,2	115	26,9
M5	5	1,2	18	4,2	75	17,6	221	51,8	108	25,3
M6	4	,9	24	5,6	80	18,7	218	51,1	101	23,7
M7	7	1,6	29	6,8	90	21,1	211	49,4	90	21,1
M8	5	1,2	18	4,2	84	19,7	226	52,9	94	22
M9	7	1,6	23	5,4	67	15,7	192	45	138	32,3
M10	2	,5	8	1,9	34	8	200	46,8	183	42,9
M11	2	,5	29	6,8	118	27,6	181	42,4	97	22,7
M12	3	,7	11	2,6	50	11,7	211	49,4	152	35,6
M13	3	,7	11	2,6	48	11,2	208	48,7	157	36,8
M14	12	2,8	34	8	101	23,7	181	42,4	99	23,2
M15	6	1,4	29	6,8	87	20,4	210	49,2	95	22,2
M16	3	,7	10	2,3	34	8	231	54,1	149	34,9
M17	4	,9	6	1,4	55	12,9	239	56	123	28,8
M18	3	,7	4	,9	72	16,9	211	49,4	137	32,1
M19	10	2,3	45	10,5	120	28,1	168	39,3	84	19,7
M20	2	,5	6	1,4	57	13,3	217	50,8	145	34
M21	2	,5	22	5,2	52	12,2	184	43,1	167	39,1
M22	1	,2	6	1,4	60	14,1	227	53,2	133	33,1
M23	7	1,6	34	8	130	30,4	171	40	85	19,9
M24	2	,5	6	1,4	58	13,6	227	53,2	134	31,4
M25	12	2,8	50	11,7	119	27,9	147	34,4	99	23,2
Toplam	113	26,3	510	119,5	1936	453,6	5171	1211,1	29,45	691,8

Tablo 17 incelendiğinde en yüksek katılımın 17. maddeye ait olan “Farklı sorun, durum veya olayla ilgili ipuçları arasında bağlantı kurarım” yargısının “genellikle” ($f=239$, %56) maddesine; en düşük katılımın ise madde 3’te yer alan “Ortaya çıkan sorun veya olayla ilgilenme sorumluluğu hissederim.” ve 22’de yer alan “Fikir geliştirmek için gözlem, deneyim, bilgi ve düşüncelerimi birleştiririm.” cümlesinin “hiçbir zaman” ($f=1$, %,2) yargısına ait olduğu ortaya çıkmıştır. Üniversite öğrencilerinin yetişkinliğe adım atmalarıyla birlikte farklılıkları algılayıp aralarında bağ kurabilme ile sorumluluk alma becerilerinin artmasının bu bulgulara ulaşmada etkin bir rol oynadığı düşünülebilir.

Tablo 18. Ölçek Maddelerinin ve Alt Boyutların Ortalama ve Toplam Puanları

	$\bar{x}$	Toplam	Alt boyut	$\bar{x}$
M1	3,97	1567		
M2	3,82	1633		
M3	4,06	1735	Öz Disiplin (m. 1-6-7-15-23)	3,78
M4	4,03	1720		
M5	3,96	1690		
M6	3,91	1699		
M7	3,81	1629		
M8	3,90	1667		
M9	4,01	1712	Yenilik Arama (m.2-5-8-12-17-19-22-24)	3,98
M10	4,30	1835		
M11	3,80	1623		
M12	4,17	1779		
M13	4,18	1786		
M14	3,75	1602		
M15	3,84	1640	Cesaret (m.9-11-14-25)	3,79
M16	4,20	1794		
M17	4,10	1752		
M18	4,11	1756		
M19	3,63	1552	Merak (m.3-10-21)	4,17
M20	4,16	1778		
M21	4,15	1773	Şüphe Etme (m.4-16)	4,11
M22	4,14	1766		
M23	3,67	1574		
M24	4,14	1766	Esneklik (m.13-18-20)	4,15
M25	3,63	1552		

Tablo 18’de yer alan veriler sonucunda katılımcıların düşünme eğilimlerini belirlemeye yönelik yapılan araştırma bulguları incelendiğinde, maddelerden en yüksek toplam ortalama puanın 10. madde olan ($\bar{x}$ 4.20) ‘Alışılmışın yerine, yeni ve farklı olanı tercih ederim.’ olduğu ortaya çıkmıştır. Ölçek maddelerinden en düşük ortalama değer ise 25. maddede yer alan ($\bar{x}$ 3.63) “Hata yapmaktan korkmam.” yargısına ait olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yine tablo 4’te yer alan ölçeğin alt boyutları incelendiğinde en yüksek ortalama puanın “merak” ($\bar{x}$ 4,17); en düşük ortalama puanın ise “öz disiplin” ($\bar{x}$ 3.7) boyutlarına ait olduğu anlaşılmaktadır. Bireylerin farklı olana ilgilerinin yüksek düzeyde olması ve bunun da beraberinde merak

duygusunu oluşturmasının bu madde ve alt boyutun daha yüksek ortalamaya sahip olmasına yol açtığı söylenebilir.

Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “Üniversite Öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerileri; cinsiyet, öğrenim gördüğü fakülte, bölüm, sınıf düzeyi, üniversiteye giriş puan türü, öğrenim gördüğü fakülte ve bölümden memnuniyeti, yaşamının büyük bölümünün geçtiği yerleşim yeri, mezun olduğu lise türü, üniversite öncesi bir işte çalışma, üniversite okurken bir işte çalışma ve bir üniversite kulübüne üye olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” sorusu ile ilgili verilerin analizleri Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19. Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Yaratıcı Düşünme Beceri Düzeyleri

Marmara Düşünme Ölçeği	Yaratıcı Eğilimleri	Cinsiyet	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	Z	p
		Kadın	308	216,19	66588,00	-,592	,554
		Erkek	119	208,32	24790,00		

Tablo 19’da görüldüğü gibi, üniversite öğrencilerinin yaratıcı düşünme beceri düzeyleri arasında Mann Whitney-U testinin sonuçlarına göre 0.05 düzeyinde cinsiyete göre ($p=,657$, $Z=-,444$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Toplumda cinsiyet farklılığı dezavantajının giderek azalmasının, yaratıcılık açısından bir farklılık oluşturmasına katkıda bulunduğu düşünülmektedir.

Tablo 20. Üniversite Öğrencilerinin Fakülterine Göre Yaratıcı Düşünme Beceri Düzeyleri

Bireysel Algı Düzeyleri	Girişimcilik	Fakülte	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	Z	p
		EF	216	223,82	48345,50	-1,665	,096
		İİBF	211	203,95	43032,50		

Tablo 20’de yer alan verilerden üniversite öğrencilerinin yaratıcı düşünme beceri düzeyleri fakülte değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusuna ulaşılmıştır. Fakültelerin yaratıcılığı artırma bakımından benzer şartlara sahip olması bunun nedeni olarak görülebilir.

Tablo 21. Üniversite Öğrencilerinin Bölümlere Göre Yaratıcı Düşünme Beceri Düzeyleri

Yaratıcı Düşünme Beceri Düzeyleri	Bölüm	n	Sıra Ortalaması	χ^2	df	p	Fark
							Fen+Matematik
	Türkçe+İngilizce	23	80,87			T+İ (22,00)	
	Okulöncesi	33	88,02				
	Rehberlik	36	116,40			T+İ (23,59)	
	Sınıf	53	121,60	11,540	5	,042	RPD (34,10)
	Sosyal	41					T+İ (28,93)
			114,09				Sınıf (42,65)
							OÖ (35,71)
							Sınıf (48,35)
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi						
	Finans ve banka	27	110,98				
	İktisat+işletme	34	108,53				
	Maliye	41	98,62	8,963	5	,111	
	Sağlık	47	107,53				
	Siyaset	24	131,85				
	Sosyal hizmet	37	86,66				

Tablo 21’de üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümlere göre Kruskal Wallis-H testi sonucunda İktisadi İdari Bilimler Fakültesinin ($p=,111$) bünyesindeki bölümler arasında istatistiksel olarak 0.05 düzeyinde anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Eğitim Fakültesi’nin

bünyesindeki bölümler arasında ise farkın anlamlı olduğu ($p=,042$) görülmüştür. Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Mann Whitney-U testi yapılmıştır. Test sonucunda sınıf öğretmenliğinin (48,35) okul öncesine göre (35,71) ve Türkçe ve İngilizce (22,00) ile Matematik ve Fen Eğitimi (31,58), sınıf öğretmenliği (42,65) ve RPD (34,10) bölümlerinin kendi aralarında yapılan ikili karşılaştırmalarda sayılan bölümlerin Türkçe ve İngilizceye göre daha yüksek yaratıcı düşünme beceri düzeyine sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Tablo 8'de değinildiği gibi bu bölümlerin daha çok dil eğitimine ve belli başlı gramer kurallarına bağlı kalmalarının yaratıcılık bakımından geride olmalarına yol açtığı düşünülebilir.

Tablo 22. Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Düzeyine Göre Yaratıcı Düşünme Beceri Düzeyleri

	Sınıf	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	Z	p
Yaratıcı Düşünme Beceri Düzeyleri	3	219	211,80	46383,50	-,379	,705
	4	211	216,32	44994,50		

Tablo 22'de üniversite öğrencilerinin sınıf düzeyine göre yaratıcı düşünme becerilerine yönelik yapılan Mann Whitney U testi sonucunda anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Sınıf düzeylerinde alınan derslerin girişimcilik yanında yaratıcılık açısından da farklılaşmamasının bu duruma yol açtığı söylenebilir.

Tablo 23. Üniversite Öğrencilerinin Akademik Ortalamalarına Göre Yaratıcı Düşünme Beceri Düzeyleri

Akademik Ort.	n	Sıra Ortalaması	χ^2	df	p	Fark
2,00 altı	15	165,47	13,676	4	,008	2,00 altı (46,30)
2,00-2,49 arası	49	209,13				3,5 ve üstü (69,63)
2,5-3,00 arası	96	192,63				2,5-3,00 (92,34)
3,00-3,49 arası	149	208,64				3,5 ve üstü (119,83)
3,5 ve üstü	118	246,35				3,00-3,49 arası (123,45)
						3,5 ve üstü (147,33)

Tablo 23'te üniversite öğrencilerinin akademik ortalamalarına göre yaratıcı düşünme beceri düzeyine yönelik yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda .05 düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Mann Whitney-U testi yapılmıştır. Test sonucunda akademik ortalamaları 3,5 ve üstü (69,63) olan öğrencilerde 2,00 altı (46,30) olan öğrencilere göre; 3,5 ve üstü (119,83) olan öğrencilerde 2,5-3,00 (92,34) aralığında olan öğrencilere göre; 3,5 ve üstü (147,33) olan öğrencilerde 3,00-3,49 arası (123,45) olan öğrencilere göre pozitif yönde bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Akademik ortalaması yüksek olan öğrencilerin azimli, kararlı ve diğer öğrencilerden farklı bakış açısına sahip olabilecekleri düşünülebileceğinden bu farklılığın yüksek not ortalamasına sahip öğrencilerin lehine olmasının normal olduğu ifade edilebilir.

Tablo 24. Üniversite Öğrencilerinin Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Yaratıcı Düşünme Beceri Düzeyleri

Akademik Ort.	n	Sıra Ortalaması	χ^2	df	p
Genel Lise	31	216,13	8,298	4	,081
Anadolu Lisesi	280	209,79			
İmam Hatip Lisesi	35	202,03			
Meslek lisesi	45	203,58			
Sınavla öğrenci kabul eden liseler	36	269,58			

Tablo 24'teki üniversite öğrencilerinin mezun oldukları lise türüne göre yaratıcı düşünme beceri düzeyine yönelik yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda gruplar arasında anlamlı farklılık ortaya çıkmamıştır. Ortaöğretim kurumlarında ağırlıklı olarak çoktan seçmeli ölçme araçlarının tercih edilmesi ve YKS'ye yönelik çalışmaların bu bulgunun ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 25. Üniversite Öğrencilerinin Hayatının Büyük Çoğunluğunu Geçirdiği Yerleşim Yerine Göre Yaratıcı Düşünme Becerileri Düzeyleri

Akademik Ort.	n	Sıra Ortalaması	χ^2	df	p
Büyük şehir	132	217,58	3,181	3	,365
Şehir	92	228,22			
İlçe	127	211,30			
Belde-köy	76	195,09			

Tablo 25'te üniversite öğrencilerinin hayatının büyük çoğunluğunu geçirdiği yerleşim yerine göre yaratıcı düşünme becerileri düzeyine yönelik yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda .05 düzeyinde anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Büyükşehir, il, ilçe veya belde/köy arasındaki iletişimin ve yer değiştirmelerin artık daha sık yaşanması ve iletişim olanaklarının çok fazla olmasının yaşam yerlerinin yaratıcılık üzerine etkisinin azaldığı düşünülmektedir.

Tablo 26. Üniversite Öğrencilerinin Dünya Görüşüne Göre Yaratıcı Düşünme Beceri Düzeyleri

Dünya Görüşü	n	Sıra Ortalaması	χ^2	df	p
Demokrat	137	210,98	4,095	5	,536
Otoriter	52	235,50			
Hümanist	138	218,67			
Muhafazakâr	45	192,77			
Sosyopolitik	48	212,22			

Öğrencilerin dünya görüşleri ile ilgili olarak yaratıcı düşünme becerileri açısından yapılan KW-H testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farka ulaşılamamıştır. Yaratıcılık becerisinin daha çok zihinsel süreçler içermesinden dolayı dünya görüşünün yaratıcı düşünme becerilerinde anlamlı bir fark oluşturulmadığı söylenebilir.

Tablo 27. Üniversite Öğrencilerinin Okudukları Bölüm/Fakülteden Memnuniyet Durumlarına Göre Yaratıcı Düşünme Becerileri Düzeyleri

	n	Sıra Ortalaması	χ^2	df	p	Fark
Evet	253	226,19	6,814	2	,033	Evet (158,04) Hayır (128,47)
Hayır	52	183,88				
Kısmen	122	201,56				

Tablo 27'de üniversite öğrencilerinin okudukları bölümden memnuniyet durumlarına göre yaratıcı düşünme becerileri düzeyine yönelik yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Mann Whitney-U testi yapılmıştır. Test sonucunda öğrenim gördüğü bölümden memnun olan öğrencilerin lehine memnun olmayanlara oranla yaratıcı düşünme becerileri oranlarında anlamlı bir farklılığın ortaya çıktığı belirlenmiştir. Okuduğu bölüm/fakülteden memnuniyet düzeyinin artması kişilerin olumlu algısı ile açıklanabilir.

Tablo 28. Üniversite Öğrencilerinin Bir Kulübe Üye Olup Olmamalarına Göre Yaratıcı Düşünme Becerileri Düzeyleri

	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	Z	p
Evet	154	222,18	34215,50	-1,029	,303
Hayır	273	209,39	57162,50		

Tablo 28’de üniversite öğrencilerinin bir kulübe üye olup olmamalarına göre yaratıcı düşünme becerilerine yönelik yapılan Mann Whitney U testi sonucunda. 05 düzeyinde anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Üniversite kulüplerinin dağcılık, halk oyunları, fotoğraf vb. daha çok fiziksel aktiviteye dayalı olmasının zihinsel bir sürece ihtiyaç duyan yaratıcı düşünme becerilerini etkilemediği ifade edilebilir.

Tablo 29. Üniversite Öğrencilerinin Üniversitede Esnasında Herhangi Bir İşte Çalışma Durumuna Göre Bireysel Girişimcilik Algı Düzeyleri

Cevap	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	Z	p
Evet	64	233,07	14916,50	-1,342	,180
Hayır	363	210,64	76461,50		

Tablo 29’daki öğrencilerin üniversitede esnasında herhangi bir işte çalışma durumlarına yönelik yapılan Mann Whitney U testi sonucunda .05 düzeyinde anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin üniversite sırasında veya üniversite öncesi döneminde daha özel sektörde gerçekleştiği ve karar alma sürecine dâhil edilmedikleri için bu durumun bireylerin yaratıcı düşünme becerilerinde bir farklılık oluşturmadığı düşünülmektedir.

Beşinci Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorum

Araştırmanın beşinci alt problemi olan Üniversite öğrencilerinin sahip olduğu yaratıcı düşünme eğilimleri ile bireysel girişimcilik algıları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını belirlemek amacıyla Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Korelasyon katsayılarının yorumlanmasında Kalaycı (2009)’un açıklamasından hareketle. 25’ten daha küçük korelasyon katsayıları önemsiz, .26 ve. 49 arasında olan katsayılar zayıf, .50 ile. 69 arasında olan katsayılar orta, .70’den büyük katsayılar güçlü ve. 90’dan büyük katsayılar çok güçlü ilişkiler olarak yorumlanmıştır.

Tablo 30. Genel Ortalamalar Açısından İlişki Düzeyi

	Bireysel Girişimcilik Algısı
Yaratıcı Düşünme Becerileri	,534**

**p<.01

Tablo 30’daki ilişki düzeyi incelendiğinde, yaratıcı düşünme becerileri ve bireysel girişimcilik algı ölçekleri arasında genel ortalamalar açısından orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu ($r=,534$, $p<,01$) olduğu görülmektedir. Ölçeklerin alt boyutları arasındaki korelasyon değerleri ise tablo 35’te verilmiştir.

Tablo 31. Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Girişimcilik Algıları ile Yaratıcı Düşünme Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişki

	Planlama (BGA)	Kontrol odağı (BGA)	Kendine Güven (BGA)	İletişim (BGA)	Motivasyon (BGA)	Öz Disiplin (BGA)	Öz Disiplin (YDB)	Yenilik (YDB)	Cesaret (YDB)	Merak (YDB)	Şüphe (YDB)	Esneklik (YDB)
Planlama (BGA)	-											
Kontrol Odağı (BGA)	,698	-										
Kendine Güven (BGA)	,661	,801**	-									
İletişim (BGA)	,649	,746**	,718**	-								
Motivasyon (BGA)	,622	,680**	,664**	,647	-							
Öz disiplin (BGA)	,635	,630**	,661**	,656	,722**	-						
Öz disiplin (YDB)	,415	,366**	,366**	,349	,454**	,526**	-					
Yenilik (YDB)	,403	,416**	,356**	,430	,417**	,453**	,685**	-				
Cesaret (YDB)	,358	,419**	,429**	,347	,371**	,405**	,624**	,592**	-			
Merak (YDB)	,289	,369**	,335**	,361	,319**	,309**	,479**	,681**	,462**	-		
Şüphe (YDB)	,260	,341**	,323**	,319	,261**	,314**	,455**	,631**	,420**	,57	-	
Esneklik (YDB)	,230	,331**	,285**	,279	,292**	,311**	,469**	,571**	,484**	,52	,51	-

**p<.01

Tablo 31'deki veri toplama araçlarının alt boyutlarına dair yapılan Pearson korelasyon analizi sonucuna göre bireysel girişimcilik algısına ait "planlama" alt boyutu ile yaratıcılık becerisine ait "öz yeterlilik" ($r=.415$, $p<.01$), yenilik ($r=.403$, $p<.01$), cesaret ($r=.358$, $p<.01$), merak ($r=.289$, $p<.01$) ve şüphe ($r=.260$, $p<.01$) boyutlarında düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki tespit edilmiştir. Planlama ile esneklik boyutları arasında ise ($r=.230$, $p<.01$) yine pozitif yönlü olmasına rağmen önemsiz düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. "Kontrol odağı" boyutunun yenilik ($r=.416$, $p<.01$), cesaret ($r=.419$, $p<.01$) ve diğer tüm boyutlarla [öz disiplin ($r=.415$), merak ($r=.369$), şüphe ($r=.341$), esneklik($r=.331$)] zayıf düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır.

Yine tablo 35'de yer alan "kendine güven" boyutunun cesaret ($r=.429$, $p<.01$), öz disiplin ($r=.366$), yenilik($r=.356$), merak ($r=.335$), şüphe ($r=.323$) ve esneklik($r=.285$) boyutları arasında ise yine pozitif yönlü olmasına rağmen zayıf düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir. "İletişim" alt boyutunun diğer boyutlarla olan ilişki incelendiğinde tüm boyutlarla [öz disiplin ($r=.349$), yenilik ($r=.430$), cesaret ($r=.347$), merak($r=.361$), şüphe ($r=.319$), esneklik ($r=.279$)] zayıf düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu ortaya çıkmaktadır.

"Motivasyon" alt boyutundan elde edilen bulgular bu boyutun diğer tüm boyutlarla [öz disiplin ($r=.454$), yenilik ($r=.457$), cesaret ($r=.371$), merak($r=.319$), şüphe ($r=.261$), esneklik ($r=.292$)] zayıf düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

"Öz disiplin" alt boyutu iki ölçekte de yer alan tek ortak boyuttur. Bireysel girişimcilik algısına ait öz disiplin boyutu yaratıcı düşünme becerilerine ait öz disiplin boyutu ($r=.526$) orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişkiye sahipken aynı ölçeğin tüm alt boyutları ile [yenilik ($r=.453$), cesaret ($r=.405$), merak($r=.309$), şüphe ($r=.314$), esneklik ($r=.311$)] zayıf düzeyde pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir.

SONUÇLAR ve TARTIŞMA

Üniversite öğrencilerinin bireysel girişimcilik algıları ile ilgili sonuç ve tartışmalar

1- Üniversite öğrencilerinin bireysel girişimcilik algılarını belirlemeye yönelik bulgular incelendiğinde en yüksek katılımın "Yaptığım işlerin güçlü yönlerini tespit edebilirim" maddesinin "katılıyorum" yargısına; en düşük katılımın ise "Başkalarının önerilerini kabul etmeden önce üzerinde düşünürüm" maddesinin "kesinlikle katılmıyorum" yargısına ait olduğu ortaya çıkmıştır. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde en yüksek ortalama puanın

“kendine güven”; en düşük ortalama puanın ise “planlama” alt boyutuna ait olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Kılavuz ve Aydın (2020)’nin hemşirelik okuyan öğrencilerin bireysel girişimcilik algıları üzerine yaptığı çalışmanın sonuçları ile örtüşmemektedir çünkü Kılavuz ve Aydın’ın çalışmasında en yüksek puanı “Kontrol Odağı” alt boyutu, en düşük puanı ise “Öz Disiplin” alt boyutunun aldıkları belirlenmiştir. Akçakanat ve ark. (2014) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada alt boyutlar ele alınmamış sonuçlar “girişimcilik düzeyi yüksek” şeklinde sunulmuştur. Bu çalışmada ölçeğin alt boyutlarına yer verilmediği için bu yönde bir karşılaştırma yapılamamıştır. Uluslararası alanyazın incelendiğinde ise planlama alt boyutunun en düşük ortalama puana sahip olması Zhao ve Seibert (2006)’in ulaştığı sonuçlar ile örtüşmemektedir. Zhao ve Seibert (2006), bireylerin planlama becerilerinin girişimcilik performansı ile doğrudan ilişkili olduğunu ve stratejik planlama yeteneklerinin başarıyı artırdığını belirtmektedir.

2- Bilimsel girişimcilik algılarının cinsiyet bakımından incelenmesi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Arslan (2002) ile Bilge ve Bal (2012)’in üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimi üzerine yaptıkları çalışmalarında elde ettiği sonuçlar ile örtüşmemektedir ancak Gültepe (2022)’nin araştırma sonuçları ile örtüşmemektedir çünkü Gültepe (2022) araştırmasında cinsiyet bakımından kadınların lehine sonuçlar elde etmiştir. Moreno-Gavara ve Jiménez-Zarco (2016) ise özellikle Avrupa’da kadınların daha fazla yasal ve toplumsal engellerle karşılaştıkları için girişimcilik algılarının düştüğü sonucuna ulaşmıştır. Brush, de Bruin, ve Welter (2009) ise Amerikada 21. yy.da artan "women entrepreneurs" (kadın girişimciler) hareketleri neticesinde kadınların girişimcilik algılarında olumlu yönde bir ilerleme olduğunu ve bu sayede kadın girişimcilerin başarı oranlarının arttığı sonucuna varmıştır.

3- Üniversite öğrencilerinin, bireysel girişimcilik algıları fakültelere göre incelendiğinde İİBF ve Eğitim Fakültesi arasında Eğitim Fakültesi lehine anlamlı bir farklılık bulunduğunu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç, varsayımlarla çelişkili gibi görünse de üniversiteye giriş puanlarında Eğitim Fakültesi için üniversite sınavında puan sıralamasında 240.000’inci olma şartına bağlanabilir. Bu şart İİBF’de olmadığı için bu fakülteye giren öğrencilerin daha düşük YKS puan ortalaması ile bölümlere kabul edildiği söylenilebilir. Akademik başarı oranının yüksek olmasının bu çalışmada da ortaya konulduğu gibi bireysel girişimcilik özelliklerini olumlu yönde etkileyen bir unsur olduğu söylenebilir. Alanyazında incelenen benzer çalışmalarda öğrenim görülen fakülte değişkeninin kullanılmadığı anlaşılmaktadır.

4- Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümlere göre bireysel girişimcilikleri açısından, İİBF’nin bünyesindeki bölümler arasında anlamlı farklılık olmadığı ancak Eğitim Fakültesi’nin farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin bireysel girişimciliklerin farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim Fakültesi’nin bölümlerinden özellikle Türkçe ve İngilizce öğretmenliğinin diğer bölümlere oranla daha düşük düzeyde bireysel girişimcilik algısına sahip oldukları düşünülebilir. Bu sonuçtan hareketle dil eğitimi öğretmenlikleri ile ilgili bölümlerde okuyan öğrencilerin daha düşük düzeyde girişimcilik algılarına sahip olduğu söylenebilir. Ortaya çıkan bu sonuç Demirel, Düşükcan ve Ölmez (2011)’in sonuçlarıyla örtüşmemektedir çünkü bu çalışmada öğretmenlik ile ilgili bölümlerde eğitim gören öğrencilerin orta veya yüksek düzeyde girişimcilik algılarına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye dışındaki çalışmalarda ise Neck ve Greene, (2011); Fayolle (2013) gibi araştırmacılar, üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri fakültelere değil aldıkları derslere odaklanmışlardır. Bu araştırmacıların sonuçlarına göre girişimcilik dersi alan öğrencilerin girişimcilik algıları olumlu yönde artmaktadır.

5- Üniversite öğrencilerinin bireysel girişimcilik algıları sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma katılımcılarının birbirlerine yakın yaşlarda ve benzer çevre koşullarında yaşıyor olmalarının bu sonuca etkisi olduğu söylenebilir. Ancak bu sonuç, hem Korkmaz (2012)’in hem de Bilge ve Bal (2012)’in üniversite öğrencilerinin

girişimcilik eğilimlerine yönelik olarak gerçekleştirdikleri çalışma sonuçları ile örtüşmemektedir çünkü bu araştırmaların sonuçları benzer koşullarda yaşayan bireylerin de farklı girişimcilik özelliklerine sahip olabileceklerini ortaya koymaktadır.

6- Üniversite öğrencilerinin akademik ortalamalarının bireysel girişimcilik algılarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuca göre akademik ortalaması daha yüksek olan öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin de giderek arttığı tespit edilmiştir. Akademik başarısı yüksek olan bireylerin kendilerine olan güvenlerinin arttığı ve bu sayede daha olumlu ve yüksek girişimcilik algılarına sahip oldukları düşünülebilir. Bu sonuç Neck ve Greene (2011)'in çalışması ile örtüşürken Eysel (2018) ve Gültepe (2018)'nin çalışmalarındaki sonuçlarla örtüşmemektedir çünkü Eysel (2018) ve Gültepe (2022) akademik not ortalamasının girişimcilik üzerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı sonucuna ulaşmıştır.

7- Üniversite öğrencilerinin mezun oldukları lise türüne göre bireysel girişimcilik algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ortaöğretim düzeyinde okul türleri farklılaşsa da artan üniversite sayılarıyla birlikte öğrencilerin çoğunun benzer öğretme-öğrenme süreçlerinden geçtiği düşünülmektedir. Okul türleri farklılaşsa da eğitim öğretimin benzer olmasının girişimcilik algısı üzerinde aynı etkileri oluşturduğunu söylemek mümkündür. Ulaşılan bu sonuç Eysel (2018)'in çalışmasında elde edilen sonuçlarla örtüşmemektedir çünkü Eysel (2018) özel liselerden mezun olan üniversite öğrencilerinin devlet lisesinden mezun olanlara göre daha yüksek girişimcilik düzeyine sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır.

8- Öğrencilerin hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdiği yerleşim yeri bakımından girişimcilik algılarında anlamlı bir farklılık oluşmadığı sonucu ulaşılmıştır. Ulaşılan bu sonuç Glaeser, Kallal, Scheinkman ve Shleifer (1992), Fritsch ve Schroeter (2011) ile Akçakanat, Mücevher ve Çarık (2014)'in çalışma sonuçları ile örtüşmemektedir çünkü bu araştırmacılar ne kadar büyük bir yerleşim yerinde yaşarlarsa girişimcilik algılarının da o kadar gelişebileceği sonucuna ulaşmışlardır.

9- Üniversite öğrencilerinin dünya görüşleri ile ilgili olarak girişimcilik algılarında anlamlı bir farklılık oluşmadığı sonucuna varılmıştır. Girişimciliğin en temel mantıkla kazanç elde etme ile ilişkili olduğu düşünülebilir. Bireylerin farklı görüşlerde de olsa girişimciliği benzer amaçlarla kullandıkları için bu sonucun ortaya çıktığı söylenebilir. Girişimcilikle ilgili incelenen benzer araştırmalarda dünya görüşleri ile ilgili bir değişkene rastlanamamıştır.

10- Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölüm/fakülteden memnuniyet durumlarına göre bireysel girişimcilik algılarında anlamlı bir farklılık oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır. Karşılaştırılan iki grup arasındaki sonuçlar bölüm/fakülteden memnun olanların lehinedir. Kişinin içinde bulunduğu durumdan veya ortamdan memnuniyetin genel olarak diğer algılarında da olumlu etkiler oluşturacağı ve bu durumun girişimcilik algısını da olumlu yönde etkileyebileceğini söylemek mümkündür. Konu ile ilgili benzer araştırmalarda memnuniyet düzeyi ile ilgili değişkene rastlanamamıştır.

11- Üniversite öğrencilerinin bir kulübe üye olmalarının, olmayanlara göre daha yüksek düzeyde girişimcilik algısına sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Üniversite kulüpleri sosyalleşme imkânını arttıran ortamlar olduğu düşünülürse sosyalleşmenin getirdiği olumlu sonuçların girişimcilik algısı üzerinde olumlu etkilerinin olduğu kabul edilebilir.

12- Üniversite esnasında çalışan öğrencilerin girişimcilik algılarının çalışmayanlara göre daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sonuç Uygun Mete ve Güner (2012)'in genç girişimci adaylarının girişimcilik eğilimlerinin araştırıldığı çalışmadaki sonuçlarla örtüşmektedir.

Üniversite öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerileri ile ilgili sonuç ve tartışmalar

1- Üniversite öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerileri ile ilgili olarak uygulanan en yüksek katılımın "Farklı sorun, durum veya olayla ilgili ipuçları arasında bağlantı kurarım" maddesinin

“genellikle” yargısında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. En düşük katılımın ise “Ortaya çıkan sorun veya olayla ilgilenme sorumluluğu hissederim.” ve “Fikir geliştirmek için gözlem, deneyim, bilgi ve düşüncelerimi birleştiririm.” maddesinin “hiçbir zaman” yargısına ait olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde en yüksek ortalama puanın “merak”; en düşük ortalama puanın ise “öz disiplin” boyutlarına ait olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonucun öğrencilerin farklı durumlar arasında bağlantı kurabildiği fakat sorumluluk almaktan uzak durduklarını göstermesi bakımından önemli olduğu düşünülmektedir. Yine bu sonucun ölçeğin alt boyutlarından en yüksek ortalama puanına sahip merak boyutu ile dolaylı da olsa ilişkili olduğunu söylemek mümkündür. Elde edilen bu sonuçlar Güven, Gazelci ve Ögelman (2022)’nin sonuçlarıyla örtüşmektedir.

2- Üniversite öğrencilerinin yaratıcı düşünme beceri düzeyleri arasında cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Bu sonuç Ülger (2014)’in çalışmasında elde edilen sonuçlarla örtüşmektedir. Özellikle ebeveynleri üniversite mezunu olan bireylerin aile içi cinsiyetçi yaklaşımın giderek azalmasının bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olduğunu söylemek mümkündür. Buna rağmen elde edilen bu sonuç Baer ve Kaufman (2008) ve Chen, Zhou, Chen, H., Zhou, X., Shoumura, S., Emura, S. ve Bunai, Y. (2010)’nin araştırma sonuçları ile örtüşmemektedir çünkü bu araştırmacılar kadınların yaratıcı düşünme açısından erkeklere oranla daha üretken oldukları sonucuna ulaşmıştır. Erkeklerin yaratıcı düşünme becerilerinin daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

3- Üniversite öğrencilerinin yaratıcı düşünme beceri düzeylerinin fakültele göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. İlgili araştırmalar incelendiğinde yaratıcılıkla ilgili çalışmaların çoğunun tek fakülte boyutunda veya üniversite öncesi eğitim çağındaki öğrencilerle gerçekleştirildiği görüldüğünden farklı çalışmalarla bir tartışmaya gidilememiştir.

4- Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümlere göre yaratıcı düşünme beceri incelendiğinde İİBF’ye bağlı bölümler arasında anlamlı bir fark oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim Fakültesindeki bölümler kendi aralarında incelendiğinde Türkçe ve İngilizce öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin, matematik-fen eğitimi, sınıf öğretmenliği ve RPD bölümü öğrencilerine göre daha düşük düzeyde yaratıcılık becerisine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Himmetoğlu (2021)’nin fen bilgisi öğretmenleri ile yürüttüğü çalışmanın sonuçları ile örtüşmemektedir çünkü Himmetoğlu çalışmasında sayısal alandaki kişilerin ders bilgilerinin zorluğundan ötürü motivasyon kaybı yaşadıklarını ve bu durumun yaratıcılığı olumsuz yönde etkilediğini sonucuna varmıştır. Yine bu sonuç Cropley ve Cropley (2015)’in sonuçları ile örtüşmemektedir çünkü bu araştırmacıların elde ettiği sonuçlar üniversite öğretim görülen bölümlerin yaratıcı düşünme becerileri üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde Ward, Smith ve Finke (2016) işletme ve inavasyon alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin daha yüksek yaratıcı düşünme becerilerine sahip olduğu sonucuna varmıştır.

5- Akademik başarıları yüksek olan üniversite öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin de daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Akademik başarının yüksek olmasının birçok sebebi olabileceği gibi bu sebeplerden bazılarının da bilişsel kapasite, gayret ve istek olduğu söylenebilir. Belirtilen kavramların aynı zamanda yaratıcılıkla da ilgili olmasından hareketle bu sonuçların ortaya çıktığını düşünmek mümkündür. Bu sonuç, Sternberg (2006) ve Özdemir (2011)’in çalışma sonuçları ile örtüşmekte Runco ve Albert (1986), Plucker, Beghetto ve Dow (2004) ve Kim (2011)’in sonuçları ile örtüşmemektedir çünkü bu araştırmacılar akademik başarı/başarısızlık endişesinin yaratıcı düşünme becerisini baskıladığı sonucuna ulaşmışlardır.

6- Üniversite öğrencilerinin mezun olduğu lise türü ile yaratıcılık arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Lise türleri her ne kadar farklı olsa da öğrencilerin önceliğinin YKS olması sebebiyle benzer eğitim söylenebilir. Bu durumun elde edilen sonuca etki ettiğini söylemek mümkündür. Bu sonuç, Yaman ve Yalçın (2005)’in sonuçları ile

örtüşmemektedir çünkü yabancı dil ağırlıklı lise türlerinin yaratıcılık becerilerinde daha yüksek ortalamalar elde ettiği sonucuna ulaşmışlardır.

7- Hayatın büyük çoğunluğunun geçirildiği yerleşim yerine göre yaratıcı düşünme becerileri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. İletişim ve ulaşımın giderek daha kolay ve hızlı hale gelmesinin yerleşim yerlerinin insanlar üzerindeki etkisini azalttığı, böylelikle yerleşim yeri değişkeninin yaratıcılıkta bir fark oluşturmadığını düşünmek mümkün olsa da bu sonuç Florida (2002)'nin çalışması ile örtüşmemektedir. Florida, (2002) büyük şehirlerde yaşayan insanların kendini geliştirmesi açısından daha fazla imkana sahip olduğunu ve bu durumun yaratıcı düşünmeyi olumlu yönde etkilediği sonucuna varmıştır.

8- Üniversite öğrencilerinin dünya görüşleri ile yaratıcı düşünme becerileri açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçtan hareketle kişilerin dünya görüşlerinin yaratıcılık üzerinde fark oluşturacak düzeyde bir etken olmadığı söylenebilir. Ele alınan benzer çalışmalarda dünya görüşleri ile yaratıcılık ilişkisinin incelenmediği görülmektedir.

9- Üniversite öğrencileri arasında okudukları bölüm/fakülteden memnun olanların lehine anlamlı bir farklılık sonucu ortaya çıkmıştır. Daha başarılı, daha istekli, daha yüksek akademik başarıya sahip olan bireylerin buldukları ortamlardan memnun oldukları ve bu kişilerin memnuniyet oranının yaratıcı düşünme beceri düzeyini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

10- Üniversite öğrencilerinin bir kulübe üye olup olmamalarına göre yaratıcı düşünme becerilerinde anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Üniversite kulüplerinin daha çok fiziki ve sosyalleşmeye yönelik aktivitelerden oluşmasından hareketle yaratıcılık üzerinde bir etkisinin olmadığı düşünülebilir. Elde edilen bu sonuç Roberts (1991)'in sonuçları ile örtüşmemektedir çünkü araştırmacı, farklı ortamda edinilen tecrübelerin yaratıcı düşünme becerilerini de olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

11- Üniversite öğrencilerinin üniversite sırasında herhangi bir işte çalışma durumlarının yaratıcı düşünme beceri üzerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçtan hareketle üniversiteden önce veya üniversite sırasında bir işte çalışmanın yaratıcılığı etkilemediği söylemek mümkündür. Yapılan iş esnasında sürekli olarak zihnin işe yoğunlaşmasının bu sonucun oluşmasında etkili olduğunu söylemek mümkündür.

Üniversite öğrencilerinin bireysel girişimcilik algıları ile yaratıcı düşünme becerilerinin arasındaki ilişkilere yönelik sonuç ve tartışmalar

1- Üniversite öğrencilerinin bireysel girişimcilik algısı ve yaratıcı düşünme becerilerine ait genel ortalama puanları arasında orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç; Arslan (2002), Dyer, Gregersen ve Christensen (2008), Fillis ve Rentschler (2010), Keleş, Özkan, Doğaner ve Altunoğlu (2012) Turan ve Akyüz (2016), Özgen ve Kılıç (2019)'ın çalışma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Bu araştırma sonuçlarında genel olarak başarılı girişimcilerin genellikle yaratıcı düşünme süreçlerini stratejik bir şekilde kullandıkları ve yaratıcı çözümler ürettikleri görülmüştür.

2-Üniversite öğrencilerinin bireysel girişimcilik düzeylerini ölçmek için kullanılan ölçekte planlama, kontrol odağı, kendine güven, iletişim, motivasyon ve öz disiplin alt boyutları yer almaktadır. Yaratıcılık becerinin ölçüldüğü ölçekteki alt boyutlar ise öz disiplin, yenilik, cesaret, merak, şüphe, esnekliktir. Tüm boyutların ikili şekilde Pearson korelasyon katsayıları incelendiğinde yalnızca planlama ve esneklik boyutları arasında önemsiz düzeyde pozitif yönlü bir ilişki sonucuna varılmıştır. Her iki ölçekte de yer alan öz disiplin alt boyutları kendi aralarında orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişkiye sahip olduğu ve ölçekteki diğer tüm alt boyutların ikiyeşerli olarak ilişkileri incelendiğinde aralarında zayıf düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

Genel olarak tüm sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde hem bu araştırma hem de benzer araştırmaların sonuçlarından hareketle girişimcilik ile yaratıcı düşünme arasında önemli

ilişkilerin olduğunu söylemek mümkündür. Girişimcilik genel olarak yeni bir atılım başlatmak, diğerlerinden farklı olan bir ürün veya fikir ortaya atmak olarak düşünülürse bu özelliklerin tümünü yaratıcı düşünme becerilerinin içerdiği düşünülebilir. Konu ile ilgili olarak Runco ve Acar (2012); Craft (2005), Saraçoğlu, Duran ve Taşkın (2010) ile Kanbur ve Özyar (2016)'ın girişimcilik ve yaratıcılığı birlikte ele aldığı çalışmalarında da bu iki kavramın birbirlerini olumlu yönde etkilediğine dair sonuçlara ulaşılmıştır.

Öneriler

1- Bu çalışma sadece bir ili ve bir devlet üniversitesini kapsamaktadır. Daha genel yargılara ulaşmak için farklı illerde ve üniversitelerde de geniş kapsamlı benzer çalışmaların yapılması önemli olacaktır.

2- Bu araştırma, Eğitim Fakültesi ve İİBF'nin üç ve dördüncü sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Aynı türden bir araştırma farklı sınıf düzeyindeki öğrenciler ile de gerçekleştirilebilir.

3- Bu çalışma eğitim fakültesi ve İİBF öğrencilerinin bireysel girişimcilik algısı ve yaratıcı düşünme becerilerini arttırmaya yönelik tedbir alınmasında yol gösterici olabilir. Uygulanmakta olan lisans programlarında "girişimcilik algısını" ve "yaratıcı düşünme becerilerini" geliştirmeyi amaçlayan uygulamalara yer verilebilir.

4- Ülkemizde bireysel girişimcilik algısı ve yaratıcı düşünme becerilerinin her ikisini de içeren sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu konuda alana katkısı olacak farklı çalışmalar yapılabilir. Farklı ölçme araçlarını kullanarak girişimcilik algısı ve yaratıcı düşünme becerileri arasındaki ilişkiye bakılabilir. Bu alana yönelik daha çok nicel çalışmalar bulunduğundan nitel araştırmalar yapılabilir.

5- Bireysel girişimcilik algısı ve yaratıcı düşünme becerileri ile ilgili sınırlı sayıda veri toplama aracı olduğu görülmüştür. Bunlarla ilgili ve alana özgü veri toplama araçları geliştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Akçakanat, T., Mücevher, M. H. ve Çarık, İ. H. (2014). Sözel, sayısal ve eşit ağırlık bölümlerinde okuyan üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi örneği. *Afyon Kocatepe Ü İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(2), 137-153.
- Aksoy, M. (2017). *Öğretmen adaylarının yaratıcı düşünme becerisini kavramlaştırması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Arıkan, S. (2002). *Girişimcilik temel kavramlar ve bazı güncel konular*. Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Arslan, K. (2002). Üniversiteli gençlerde mesleki tercihler ve girişimcilik eğilimleri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 6, 1-11.
- Aydın, R. ve Sağlam, G. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi örneği), *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Bahar, 10(2), 257-294.
- Baki, Y. (2019). Yaratıcı düşünme eğilimlerinin yansıtıcı düşünme becerileri üzerindeki etkisi. *Turkish Studies-Educational Sciences*, 14(5), 2147-2176.
- Baer, J., Kaufman, J. C. (2008). Gender differences in creativity. *The Journal of Creative Behavior*, 42(2), 75-105.
- Bilge, H., Vedat, B. (2012). Girişimcilik eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(16), 131-148.
- Bozkurt, Ö. (2006). Girişimcilik eğiliminde kişilik özelliklerinin önemi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(2), 93-111.
- Brush, C. G., de Bruin, A., Welter, F. (2009). A gender-aware framework for women's entrepreneurship. *International Journal of Gender and Entrepreneurship*, 1(1), 8-24.
- Chen, H., Zhou, X., Shoumura, S., Emura, S., Bunai, Y. (2010). Age-and gender-dependent changes in three-dimensional microstructure of cortical and trabecular bone at the human femoral neck. *Osteoporosis international*, 21, 627-636.

- Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2007). *Research methods in education*. New York: Routledge.
- Coulter, M. (2008). *Entrepreneurship in action*. New Jersey: Prentice Hall-Pearson Education.
- Craft, A. (2005). *Creativity in schools: Tensions and dilemmas*. New York: Routledge.
- Cropley, D. H., Cropley, A. J. (2015). Engineering creativity: A systems concept of functional creativity. In J. C. Kaufman & J. Baer (Eds.), *Creativity across domains: Faces of the muse* (pp. 169-186). New York, NY: Psychology Press.
- Demirel, E. T., Düşükcan, M., ve Ölmez, M. (2011). Çoklu zekâ alanlarının girişimcilik davranışına etkisi. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 97-105.
- Duyar, M. (2019). *Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin yaratıcı düşünme becerilerine ilişkin görüşleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Eker, A. ve Sak, U. (2016). Yaratıcı zıt düşünme tekniğinin (yazıd) sosyal geçerliği, *Türk Üstün Zekâ ve Eğitim Dergisi*, 6(2), 71-87.
- Fayolle, A. (2013). Personal views on the future of entrepreneurship education. *Entrepreneurship & Regional Development*, 25(7-8), 692-701.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. London: SAGE.
- Fisher, R. (1995). *Teaching children to think*. United Kingdom: Stanley Thornes Publishers.
- Florida, R. (2002). *The rise of the creative class: and how it's transforming work, leisure, community, and everyday life*. New York: Basic Books.
- Fritsch, M., & Schroeter, A. (2011). Why does the effect of new business formation differ across regions? *Small Business Economics*, 36(4), 383-400.
- Glaeser, E. L., Kallal, H. D., Scheinkman, J. A., & Shleifer, A. (1992). Growth in cities. *Journal of Political Economy*, 100(6), 1126-1152.
- Günay, A. (2016). *Bilişim alanında değişik kademelerde eğitim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Afyon.
- Güney, S. (2008). *Girişimcilik: temel kavramlar ve bazı güncel konular*. (3. bs.). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Gözübüyük, D. (2019). *Yaratıcı, eleştirel ve yansıtıcı düşünmenin girişimcilik becerisi üzerine etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Güven, D., Gazelci, R. S. ve Ögelman G., H. (2022). Özel eğitim öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyleri ile yaratıcı düşünme düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Uluslararası Çağdaş Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9 (3), 509-518.
- Himmetoğlu, E. (2021). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının yaratıcı düşünme becerisi üzerine mesleki bilgilerinin ve bu beceriyi mesleki açıdan kullanma durumlarının tespiti*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kars.
- Karakaya, İ. (2012). Bilimsel araştırma yöntemleri. A. Tanrıoğan (Edt.) *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Kaptan, S. (1995). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. (10. Baskı). Ankara: Tekışık.
- Kazancı, O. (1989). *Eğitimde eleştirel düşünme ve öğretimi*. Ankara: Kazancı Hukuk Yayınları.
- Keleş, H., Özkan, T. K., Doğaner, M., ve Altunoğlu, A. (2012). Önlisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (9), 107-118.
- Kılavuz, F., ve Aydın, A. K. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin bireysel girişimcilik algıları ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 7(3), 240-248.
- Kim, K. H. (2011). The Creativity Crisis: The decrease in creative thinking scores on the torrance tests of creative thinking. *Creativity Research Journal*, 23(4), 285-295.
- Koray, Ö. (2005). Altı düşünme şapkası ve nitelik sıralama tekniklerinin fen derslerinde uygulanmasına yönelik öğrenci görüşleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 43, 379-400.
- Korkmaz, O. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(2), 209-226.
- Korkmaz, S. (2000). Girişimcilik ve üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 163-179.
- Maba, A. (2019). Güncel yaklaşımlar çerçevesinde müziksel yaratıcılık ve değerlendirilmesi, *Turkish Studies Educational Sciences*, 14(3), 681-697.

- Moreno-Gavara, C., Jiménez-Zarco, A. I. (2016). Social entrepreneurship and social innovation: Analysing the relationship to encourage social wealth. *Ramon Llull Journal of Applied Ethics*, 7(1), 145-164.
- Neck, H. M., Greene, P. G. (2011). Entrepreneurship education: Known worlds and new frontiers. *Journal of Small Business Management*, 49(1), 55-70.
- Özdemir, D. (2011). *Sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme stillerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özden, Y. (2005). *Öğrenme ve öğretme*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Öztürk, Ş. (2004). Eğitimde yaratıcı düşünme. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (18), 77-84.
- Pallant, J. (2005). *Spss survival manual: a step by step guide to data analysis using spss for windows*. Australia: Australian Copyright.
- Plucker, J. A., Beghetto, R. A., & Dow, G. T. (2004). Why isn't creativity more important to educational psychologists? Potentials, pitfalls, and future directions in creativity research. *Educational Psychologist*, 39(2), 83-96.
- Roberts, E. B. (1991). *Entrepreneurs in high technology: Lessons from MIT and beyond*. Oxford: Oxford University Press.
- Runco, M. A., Albert, R. S. (1986). The role of exceptional talent in the emergence of creativity. *Creativity Research Journal*, 9(4), 383-390.
- Runco, M. A., Acar, S. (2012). Divergent thinking and creative potential. *Creativity Research Journal*, 24(1), 66-75.
- San, İ., Kayılı, H., ve Okut, L. (2004). *Yaratıcı eğitim ve çoklu zekâ uygulamaları*. Ankara: Artım Yayınları.
- Sönmez, V. (2001). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Tabachnick, B.G., Fidell, L.S. (2007). *Using multivariate statistics*. Boston, Pearson.
- Taylor, F. (2018). *Bilimsel yönetimin ilkeleri* (H. Bahadır Akin, Çev.). Konya: Çizgi.
- Türk Dil Kurumu, (TDK). (2023). Düşünme. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 10. 05. 2023 tarihinde erişilmiştir.
- Türk Dil Kurumu, (TDK). (2023). Girişim. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 02. 05. 2023 tarihinde erişilmiştir.
- Tok, E. (2008). *Düşünme becerileri eğitimi programının okul öncesi öğretmen adaylarının eleştirel, yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerine etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Top, S. (2006). *Girişimcilik "Keşif Süreci"*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Ülger, K. (2014). Öğrencilerin yaratıcı düşünme gelişimlerinin incelenmesi, *Eğitim ve Bilim Dergisi*. 39(175), 275-284.
- Üstündağ, T. (2005). *Yaratıcılığa yolculuk*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Ward, T. B., Smith, S. M., & Finke, R. A. (2016). Creative cognition in entrepreneurship and business innovation. *Journal of Creative Behavior*, 50(1), 18-29.
- Yaman, S., Yalçın, N. (2005). Fen bilgisi öğretiminde probleme dayalı öğrenme yaklaşımının yaratıcı düşünme becerisine etkisi. *İlköğretim Online*, 4(1), 42-52.
- Yıldırım, H. (2008). *Girişimcilik ateşi ve iş melekleri (temel kavramlar)*. İstanbul: Değişim.
- Yıldırım, R. (1998). *Yaratıcılık ve yenilik*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Yılmaz, S. (2011). *Pre-service and in-service preschool teachers' views regarding creativity in early childhood education* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ortadoğu Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yontar, A. (1993). İnsanda yaratıcılığın gelişimi. A. Ataman (ed.). *Yaratıcılık ve Eğitim*. (s.15-37). Ankara: TED Yayınları.
- Zhao, H., Seibert, S. E. (2006). The big five personality dimensions and entrepreneurial status: A meta-analytical review. *Journal of Applied Psychology*, 91(2), 259-271.

Investigation of University Students' Individual Entrepreneurship Perceptions and Creative Thinking Skills

Rafet AYDIN¹

Memiş ULUDAĞ²

Cited:

Aydın, R., Uludağ, M. (2024). Investigation of University Students' Individual Entrepreneurship Perceptions and Creative Thinking Skills, *Journal of Interdisciplinary Educational Research*, 8(19), 282-310, DOI: 10.57135/jier. 1581433

Abstract

The aim of this study is to examine the relationship between university students' perceptions of individual entrepreneurship and creative thinking skills. The population of the study consists of 3rd and 4th year students studying in two different faculties of a state university. The sample consists of 442 students studying in the faculties. Relational screening model was used in the research. The research data were collected with "Personal Information Form", "Individual Entrepreneurship Perception Scale" and "Marmara Creative Thinking Tendencies Scale" and analysed with SPSS.23 package programme.

It was concluded that there was no significant difference in the individual entrepreneurship perceptions of university students in terms of the department they studied, class level, the type of high school they graduated from, the type of high school they graduated from, the settlement where most of their lives were spent and their world views, but there was a significant difference in favour of women, Faculty of Education, those with a high academic average, those who were satisfied with their faculty/department, those who were members of a club and those who worked in a job during their university education according to gender. Again, the creative thinking skills of university students did not reveal a significant difference in terms of gender, faculty, department, type of high school graduated from, the settlement where the majority of their lives were spent, world view, whether or not they had a job during their university education, but a significant difference emerged in favour of students with high academic achievement and satisfied with the faculty/department they studied.

It was concluded that there is a positive and moderate relationship between university students' individual entrepreneurship perceptions and creative thinking skills.

Keywords: Key Words Creative Thinking, Creativity. Individual Entrepreneurship, University Students.

INTRODUCTION

It can be said that with the emergence of the scientific management approach and its use as a new system in production to increase efficiency, new pursuits have also emerged for the marketing of tools, equipment, and materials produced. With the principles of Scientific Management introduced by Frederick Taylor (1911) in the 20th century, an innovative development in industrialization began. This approach advocates that workers can achieve prosperity by reaching the highest level of productivity.

With the changing understanding of marketing, entrepreneurship has emerged as an important element in all areas aimed at improving the quality of human life (Çelik, Gürpınar, Başer, and Erdoğan, 2015). The Turkish Language Association (TDK) (2023) defines "initiative" as enterprising, undertaking an initiative or an attempt, and "attempting an initiative" as entrepreneurship. Gözübüyük (2019) states that entrepreneurship carries a broad meaning due to its various characteristics and lacks a universal definition.

¹Asst. Prof. Dr. Mehmet Akif Ersoy University Eğitim Faculty of Education, Burdur, Türkiye, ORCID:0000-0002-7613-3198, raydin@mehmetakif.edu.tr

²Teacher, Mehmet Akif Ersoy University Eğitim Faculty of Education, Burdur, Türkiye., ORCID: 0000-0002-7597-4905, memisu@gmail.com

According to Aksel (2010), entrepreneurship is “a process of innovation and new ventures that takes into account the individual's education and the institutions in their environment without being overlooked.” Coulter (2008) describes entrepreneurship as “the process in which an individual or group of individuals, regardless of the resources at their disposal, use innovation to seize existing opportunities or follow the emergence of new opportunities while maintaining the principle of differentiation to achieve growth and create value.” On the other hand, Arıkan (2002) defines entrepreneurship as “innovating or improving the existing situation without fear of taking risks.” Eraslan (2011) adds that, beyond the provided definitions, entrepreneurial individuals are pioneers in bringing new ideas and innovations into existence.

Based on the various definitions of entrepreneurship, it can be said that a successful entrepreneur needs to produce innovation. Undertaking a task can be considered as the foundation for initiating innovation in that field. In ventures deemed successful, common characteristics include differentiating from others in any aspect, not being like the rest, and producing unique innovations.

The concept of producing innovation requires creativity and creative thinking because creative thinking opens the mind to new ideas and opportunities (Fisher, 1995). Creativity originates from the Latin root “creare”. In English, the word “create” is used in the sense of “to produce, to do, or to create” (Gözübüyük, 2019). Creativity is also defined as “expressing a philosophy of life in all cognitive, affective, and psychomotor activities that elicit an ‘aha!’ moment” (Üstindağ, 2002). Maba (2019) states that ideas related to creativity date back to Plato.

Although creativity initially came to the forefront in fields such as art, literature, engineering, and architecture, in the 21st century, it has also shown its influence in areas such as health, economy, technology, marketing, and education (Koray, 2005). The reflection of this influence on education can be seen in Bloom and his colleagues' (1956) cognitive domain taxonomy.

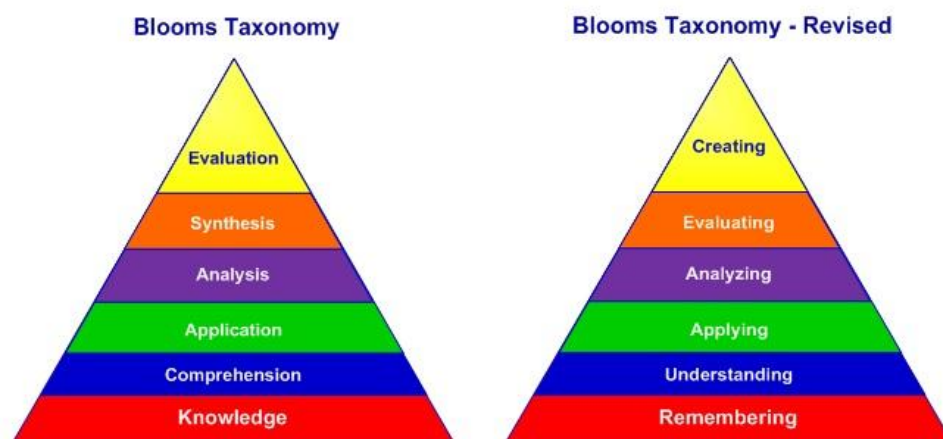

Figure 1. Original and Revised Bloom Taxonomy (adapted from Çelik, Kul and Uzun, 2018)

As seen in Figure 1, According to Bloom's taxonomy, the objectives of education were initially classified in a hierarchical order as knowledge, comprehension, application, analysis, synthesis, and evaluation (Bümen, 2006; Demirel, 2015; Senemoğlu, 2004; Sönmez, 2001; Yeşilyurt, 2020). In later periods, the taxonomy was revised due to criticisms regarding the place of creativity, posed by researchers such as Furst (1994), Ormell (1974), and Anderson and Krathwohl (2001) (Bümen, 2006).

It is understood that, over time, the steps in Bloom's taxonomy were changed from nouns to verbs as a result of increasing criticisms. In the revised taxonomy, “creating” replaced “evaluating” and took its place as the highest cognitive level. The positioning of “creating” at the top of the cognitive processes, which begin with “remembering”, highlights the concept of creativity even further.

The concept of creativity, frequently emphasized in both education and various fields, is explained by Treffinger (1996) through five different approaches (as cited in Aslan, 2001):

Figure 2. Creativity Approaches (adapted from Aslan, 2001.)

Based on the information presented in Figure 2, it is understood that creativity is mostly related to the individual themselves, but the social environment also has both positive and negative effects on creativity. A person’s lifestyle, cognitive structure, neuropsychological, and biochemical characteristics are also seen as factors influencing creative thinking. From this perspective, it can be said that individuals can benefit from different approaches, either separately or as a whole, to develop their creative abilities. In this way, individuals can be transformed into creative-thinking people.

The general characteristics of creative-thinking individuals include being original, taking risks, being curious and open to innovation, being courageous, taking risks, thinking deeply, occasionally desiring solitude, being critical, open to criticism, and being libertarian and innovative (Güneş, 2012; San, 1985; Yeşilyurt, 2020). According to Yeşilyurt (2020), creativity occurs in four stages. These stages are presented in Table 1:

Table 1. Stages of Creativity

<i>Preparation Stage (Discovery):</i>	<i>This is the stage where the problem and the necessary requirements for its solution are identified. This stage primarily involves information gathering and thinking processes.</i>
<i>Incubation Stage (Play):</i>	<i>During this stage, individuals continue to engage in other tasks while the solution to the problem is being subconsciously sought.</i>
<i>Illumination Stage (Creativity, Enlightenment):</i>	<i>This is the stage where the thought or solution to the problem suddenly emerges.</i>
<i>Evaluation Stage (Validating Results - Providing Solutions):</i>	<i>This is the stage where the solutions and ideas identified in the first stage are analyzed.</i>

Source: Creativity and creative thinking: An inclusive review study with all dimensions and stakeholders. *OPUS International Journal of Society Researches*, 15(25), 3874-3915.

Based on the stages presented in Table 1, it can be understood that creativity emerges through the sequential completion of the preparation, incubation, illumination, and evaluation stages. Preparation is the stage where needs are identified, incubation is when the solution is sought subconsciously, and illumination is when the solution suddenly emerges. In the final stage, evaluation, the proposed solutions are analyzed.

Again, it can be said that creativity first emerges as “thinking” and later transforms into actions, as shown in Table 1. According to the Turkish Language Association (TDK) (2023), thinking is defined as “the ability to make comparisons, separate, combine, and understand connections and forms.” According to Kazancı (1989), thinking is “all intentional mental behaviors aimed at resolving events that disturb the individual, either internally or externally, and disrupt their physical and psychological balance.” Özden (2005) categorizes thinking skills as “critical thinking, problem-solving, reading comprehension, writing, scientific thinking, creative thinking, and creative problem-

solving skills.” It can be said that one of the important dimensions of thinking, which has many aspects, is creative thinking. Üstündağ (2014) defines creative thinking as “a way for individuals to step out of the ordinary with an original and innovative perspective by perceiving and internalizing the problems they encounter, and establishing cause-and-effect relationships between events.” According to Kaya (2008), creative thinking is “the ability to shape new ideas related to the encountered problems.” In the literature, some sources define creative thinking as a “tendency” (Baki, 2019; Fisher, 1985; Özgenel & Çetin, 2015), but in most of the literature, this concept is referred to as a thinking skill, with the action of thinking being emphasized.

According to Guilford (1984), the thinking dimension can be divided into two groups: convergent and divergent thinking. Convergent thinking refers to thinking that leads to a well-known, single correct answer, while divergent thinking involves an unconventional and original problem-solving process. Therefore, creative thinking also requires divergent thinking (as cited in Doğanay, 2002). In addition to divergent thinking, imagination and a tendency toward problem-solving are also important characteristics of creative thinking (Yeşilyurt, 2020).

It is possible to establish a link between the concepts of change and innovation, which result from the act of thinking, and the skills of creative thinking. Additionally, it can be said that in the 21st century, where change and production are increasingly growing, entrepreneurship and creative thinking are directly related to each other.

According to Semerci (2000: 37), creative thinking skills, which are one of the higher-level thinking abilities, are related to individuals' ability to adapt to a rapidly changing world and possess entrepreneurial skills. Some researchers, such as Arıkan (2002), Yıldırım (2008), and Günay (2016), suggest that entrepreneurship is formed from innate and internal characteristics, but Gözübüyük (2019) emphasizes that education cannot be ignored in the development of entrepreneurial traits. Knowledge, skills, and cultural values can be passed on to the next generation through education, schools, and teachers (Aydın & Sağlam, 2012). In line with this approach, systematic entrepreneurship education began in 1938 at Kobe University in Japan and later at Harvard University in 1947 (Top, 2006). Similarly, one of the goals of universities in Turkey is to produce individuals who have professional knowledge to meet the scientific, economic, and cultural needs of the country (Higher Education Law [YÖK], 1981).

Based on this goal set by YÖK, it can be said that university students should be educated with the competencies of a profession and that the products of a profession can be brought to life with entrepreneurial skills. The definitions and characteristics of entrepreneurship presented in this study also reveal that the most important factor in entrepreneurship is creative thinking skills. Therefore, it is hoped that examining the relationship between individual entrepreneurial perceptions and creative thinking skills and determining their connection will shed light on the literature.

When the relevant literature is examined, it can be seen that some studies have been conducted on individual entrepreneurial perceptions and creative thinking skills. Regarding individual entrepreneurship, studies by Korkmaz (2000), Arslan (2002), Bozkurt (2007), Vedat (2012), Keleş, Özcan, Doğaner, and Altunoğlu (2012), Korkmaz (2012), Eysel (2018), and Gültepe (2022) are available. As for creative thinking, studies by Özdemir (2011), Yılmaz (2011), Duyar (2012), Akçakanat, Mücevher, and Çarıkçı (2014), Aksoy (2017), Tok (2018), Kılavuz and Aydın (2020), and Himmetoğlu (2021) can be cited as examples.

Since individual entrepreneurial perceptions and creative thinking skills are considered important by researchers, these concepts have been subjects of various studies. In the literature review, it is seen that these concepts have been addressed and researched separately; however, studies that examine individual entrepreneurial perceptions and creative thinking skills together are limited. Therefore, the investigation of university students' individual entrepreneurial perceptions and creative thinking skills, and the examination of the relationship between them, constitutes the importance and starting point of this study.

Research Problem

The research problem is framed as the question: "What is the level of university students' creative thinking skills and individual entrepreneurial perceptions?"

Sub-Problems. The sub-problems of the research are as follows:

1. What is the level of university students' individual entrepreneurial perceptions?
2. Do university students' individual entrepreneurial perceptions show a significant difference based on gender, faculty, department, grade level, academic average, type of high school graduated from, satisfaction with the faculty and department, place of residence for most of their life, worldview, membership in a university club, and employment status while studying at university?
3. What is the level of university students' creative thinking skills?
4. Do university students' creative thinking skills show a significant difference based on gender, faculty, department, grade level, academic average, type of high school graduated from, satisfaction with the faculty and department, place of residence for most of their life, worldview, membership in a university club, and employment status while studying at university?
5. Is there a significant relationship between university students' individual entrepreneurial perceptions and creative thinking skills?

The Purpose of the Research

The purpose of this research is to examine university students' individual entrepreneurial perceptions and creative thinking skills, as well as the relationship between these two factors.

The Significance of the Research

While there are separate studies on university students' individual entrepreneurial perceptions and creative thinking skills, two studies by Saraçoğlu, Duran, and Taşkın (2010) and Kanbur and Özyar (2016) have examined the relationship between these two aspects. Therefore, this study is important as it aims to determine university students' creative thinking tendencies and entrepreneurial characteristics, and then explore whether there is a relationship between these two values. The results of the research are expected to not only provide information about university students' individual entrepreneurial perceptions and creative thinking tendencies but also serve as a resource for future studies and university administrations.

METHOD

Research Model

This research, which aims to examine university students' individual entrepreneurial perceptions and creative thinking skills, as well as the relationship between these two factors, used a survey model. Survey models are suitable for research aimed at describing a situation that either existed in the past or currently exists in its existing form (Karasar, 2006). The survey model is also defined as a model that attempts to describe and explain what events, objects, entities, institutions, groups, and various fields are (Kaptan, 1995). This study, which examines the relationship between university students' individual entrepreneurial perceptions and creative thinking skills, also demonstrates a relational survey feature. The relational survey model is a survey approach aimed at determining the existence of a change between two or more variables (Karasar, 2006).

Sample/Study Group/Participants

In research, the population refers to the entire set of elements from which the research results are intended to be generalized, and it can include all living and non-living elements with common characteristics (Karasar, 1998). The population of this research consists of a total of 2346 students (Faculty of Education (EF): 1202, Faculty of Economics and Administrative Sciences (İİBF): 1144)

who are enrolled in the third and fourth years of study at Burdur Mehmet Akif Ersoy University's Faculty of Education and Faculty of Economics and Administrative Sciences. Since entrepreneurship-related courses begin in the third year of university education, first and second-year students were not included in the research.

In the research, the sample is the group selected from the population elements using various techniques to represent the population and the group being studied (Karasar, 1998). The sample in this research was obtained using simple random sampling. In simple random sampling, all units have an equal chance of being selected. In practice, all units are listed, and units are randomly selected from the list (Karasar, 1998). In this research, the sample consists of 442 people who voluntarily participated in the study, with 224 from the Faculty of Education (k=152, e=72) and 218 from the Faculty of Economics and Administrative Sciences (k=165, e=53). The data of 15 people, determined as outliers, were excluded from the research. The frequency and percentage distributions of university students in the sample, based on gender, faculty, department, class level, GPA, type of high school graduated from, university entrance exam score type, satisfaction with their faculty and department, location where most of their life was spent, worldview, membership in a university club, working before university, and working during university, are shown in Table 2.

Table 2. Demographic Characteristics of University Students

Gender	n	%
Female	308	72,1
Male	119	27,9
Faculty		
Faculty of Education	216	50,6
Faculty of Economics and Administrative Sciences	211	49,4
Department		
Mathematics and Science Education	31	7,3
Turkish and English Language Teaching	23	5,4
Preschool Teaching	33	7,7
Guidance and Psychological Counseling	36	8,4
Classroom teaching	53	12,4
Social Studies teaching	41	9,6
Finance and Banking	27	6,3
Economics and Business	34	8,0
Public Finance	41	9,6
Health Management	47	11,0
Political Science and Public Administration	24	5,6
Social Services	37	8,7
Grade Level		
3	219	51,3
4	208	48,7
Grade Point Average (GPA)		
Below 2	15	3,5
2-2,49	49	11,5
2,5-3	96	22,5
3-3,49	149	34,9
3,5 and above	118	27,6
Type of High School Graduated From		
General Highschool	31	7,3
Anatolian Highschool	280	65,6
İmam Hatip Highschool	35	8,2
Vocational Highschools	45	10,5
High Schools that Admit Students Based on Exam Scores (Science, Social Sciences, A. Teaching High Schools)	36	8,4
Satisfaction with the Department/Faculty of Study		
Yes	253	59,3
No	52	12,2
Partly	122	28,6
Locality where they have spent most of their lives		
Metropolitan	132	30,9
City	92	21,5

District	127	29,7
Town-Village	76	17,8
Worldview		
Democratic	137	32,1
Authoritarian	52	12,2
Humanist	138	32,3
Conservative	45	10,5
Sociopolitical	48	11,2
Club Membership Status		
Member	154	36,1
Non-member	273	63,9
Employment Status While Attending University		
Employed	64	15,0
Not employed	363	85,0
Total Sum	427	100

As seen in Table 2, 427 university students participated in the research, with 308 (72.1%) female and 119 (27.9%) male. Of the 427 students, 216 (50.6%) are studying in the Faculty of Education, and 211 (49.4%) are studying in the Faculty of Economics and Administrative Sciences. Among the university students in the Faculty of Education, 31 (7.3%) are in the Mathematics and Science Education program, 23 (5.4%) are in the Turkish and English Language Teaching program, 33 (7.7%) are in the Preschool Education program, 53 (12.4%) are in the Classroom Teaching program, 41 (9.6%) are in the Social Studies Teaching program, and 36 (8.4%) are in the Guidance and Psychological Counseling (GPC) program. Among the students from the Faculty of Economics and Administrative Sciences, 27 (6.3%) are in the Finance and Banking program, 34 (8.0%) are in the Economics and Business program, 41 (9.6%) are in the Public Finance program, 47 (11.0%) are in the Health Management program, 24 (5.6%) are in the Political Science and Public Administration program, and 37 (8.7%) are in the Social Work program. When examined in terms of academic GPA, 15 participants (3.5%) have a GPA below 2.00, 49 (11.5%) have a GPA between 2.00-2.49, 96 (22.5%) have a GPA between 2.50-3.00, 149 (34.9%) have a GPA between 3.00-3.49, and 118 (27.6%) have a GPA between 3.50-4.00.

As seen in Table 1, 219 (51.3%) of the university students who participated in the research are third-year students, while 208 (48.7%) are fourth-year students. Looking at the high schools they graduated from, 280 students (65.6%) graduated from Anatolian high schools, 31 (7.3%) from general high schools, 35 (8.2%) from Imam Hatip high schools, 45 (10.5%) from vocational high schools, and 36 (8.4%) graduated from science and social science high schools, which admit students based on exam scores. Among the students, 31 (7.3%) used their quantitative score, 87 (20.4%) used their verbal score, and 309 (72.4%) used their quantitative score for university admission. Additionally, 353 (59.3%) of the participants indicated they were satisfied with the department they are studying in, while 52 (12.2%) were not satisfied with their department.

Regarding the place where the majority of their life has been spent, 132 students (30.9%) responded that they live in a large city, 92 (21.5%) in a city, 127 (29.7%) in a district, and 76 (17.8%) in a village or town. As for their worldview, 137 students (32.1%) identified as democratic, 52 (12.2%) as authoritarian, 138 (32.3%) as humanist, 45 (10.5%) as conservative, and 48 (11.2%) as sociopolitical. Seven students (1.6%) marked "other" as their worldview.

Finally, it was found that 273 students (63.9%) were not members of any club, while 154 students (36.1%) were members of at least one club. Of the 427 students, 64 (15.0%) were working part-time while continuing their university studies, while 363 (85%) were not working part-time during their studies.

Data Collection Tools/Data Collection Methods/Data Collection Techniques

In the research, the data were collected using a personal information form, individual entrepreneurship perception scale, and Marmara creative thinking tendency scale. The details of these data collection tools are as follows:

Personal Information Form: The "Personal Information Form" created by the researchers was used to determine the demographic characteristics of the students participating in the research. The form includes questions designed to gather information about the students' gender, faculty, department, class level, academic average, high school type, university entrance exam score type, satisfaction with their faculty and department, the place where the majority of their life has been spent, worldview, membership in a university club, work experience before university, and work experience during university studies.

Individual Entrepreneurship Perception Scale: Another data collection tool used in this study is the "Individual Entrepreneurship Perception Scale" developed by İncik and Uzun (2017). The scale consists of 31 items and 6 subdimensions (planning, control focus, self-confidence, communication, motivation, and self-discipline). The scale uses a 5-point Likert type, with the following ratings: "Strongly disagree" (1), "Disagree" (2), "Neutral" (3), "Agree" (4), "Strongly agree" (5). The lowest score that can be obtained from the scale is 31, while the highest score is 155. The total variance explained by the six dimensions was determined to be 53.32%. The Cronbach-alpha reliability of the scale was calculated as 0.946.

Marmara Creative Thinking Tendency Scale: To determine the creative thinking skills of university students, the "Marmara Creative Thinking Tendency Scale," developed by Çetin and Özgenel (2017), was used. The 25-item and 6-factor structure (self-discipline, innovation seeking, courage, curiosity, doubt, flexibility) obtained through exploratory factor analysis was validated with confirmatory factor analysis. The scale uses a 5-point Likert type, with the following ratings: "Never" (1), "Rarely" (2), "Sometimes" (3), "Usually" (4), "Always" (5). The lowest score that can be obtained from the scale is 25, while the highest score is 125. A higher score on the scale indicates a higher tendency for creative thinking. All items in the scale are scored positively. As a result of test-retest applications, correlation coefficients between factors ranged from $r = .35$ to $r = .79$, with the total score correlation coefficient being $r = .88$ ($p < .01$). The Cronbach alpha internal consistency coefficient for the entire scale was calculated as 0.87. After applying the original scale to participants during the research process, the internal consistency coefficient was recalculated, and the Cronbach alpha coefficient was found to be 0.921.

Data Analysis

For the data used in this study, arithmetic means and standard deviations were first calculated. Due to the non-parametric data distribution of both scales, percentage, frequency, and the Mann-Whitney U test were used to compare binary groups such as gender and faculty information in the analysis of items for personal information. For comparisons involving more than two groups, the non-parametric Kruskal-Wallis (KWH) test was applied. If a significant difference was found in the results of the KWH test, the Mann-Whitney U test was conducted on the binary combinations of the groups to identify which specific groups showed the difference.

FINDINGS

Findings Related to the First Sub-Problem of the Study

The findings obtained from the analysis of the data related to the first sub-problem of the study, "University students' perceptions of individual entrepreneurship," are presented in Table 3.

Table 3. Normality Results

Scale	n	$\bar{x}$	SS	K-S	S-W
Marmara Creative Thinking Tendencies Scale	427	3,9235	,54034	,000	,000
Individual Entrepreneurship Perception Scale	427	3,9672	,49382	,000	,000

As seen in Table 3, the results of the normality test applied to the scales show that the K-S value for both scales is lower than 0.05, indicating that the data do not follow a normal distribution. Therefore, non-parametric testing techniques were used in the analysis of the data. In a scale, if

the K-S value is greater than 0.05, it means that the data distribution of the scale follows a normal distribution (Özdamar, 2003; Büyüköztürk, 2007).

Table 4. Individual Entrepreneurship Perception Levels of University Students

	Strongly Disagree		Disagree		Neutral		Agree		Strongly Agree	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
M1	7	1,6	17	4	54	12,6	265	62,1	84	19,7
M2	6	1,4	8	1,9	70	16,4	265	62,1	78	18,3
M3	5	1,2	18	4,2	120	28,1	201	47,1	83	19,4
M4	14	3,3	49	11,5	111	26	173	40,5	80	18,7
M5	11	2,6	44	10,3	136	31,9	198	46,4	38	8,9
M6	12	2,8	31	7,3	98	23	176	41,2	110	25,8
M7	10	2,3	7	1,6	48	11,2	239	56	123	28,8
M8	8	1,9	13	3	34	8	210	49,2	162	37,9
M9	7	1,6	13	3	70	16,4	249	58,3	88	20,6
M10	14	3,3	41	9,6	100	23,4	162	37,9	110	25,8
M11	13	3	33	7,7	98	23	184	43,1	99	23,2
M12	6	1,4	9	2,1	45	10,5	231	54,1	136	31,9
M13	5	1,9	4	1,6	45	10,5	278	65,1	89	20,8
M14	7	1,6	7	1,6	52	12,2	227	53,2	134	31,4
M15	8	1,9	7	1,6	31	7,3	226	52,9	155	36,3
M16	10	2,3	16	3,7	42	9,8	202	47,3	157	36,8
M17	5	1,2	18	4,2	71	16,6	202	47,3	131	30,7
M18	7	1,6	18	4,2	44	10,3	214	50,1	144	33,7
M19	7	1,6	37	8,7	127	29,7	176	41,2	80	18,7
M20	4	,9	8	1,9	30	7	255	59,7	130	30,4
M21	5	1,2	5	1,2	36	8,4	266	62,3	115	26,9
M22	7	1,6	6	1,4	35	8,2	275	64,4	104	24,4
M23	6	1,4	11	2,6	93	9,1	223	52,2	148	34,7
M24	20	4,7	54	12,6	93	21,8	173	40,5	87	20,4
M25	9	2,1	42	9,8	125	29,3	170	39,8	81	19
M26	10	2,3	20	4,7	73	17,1	203	47,5	121	28,3
M27	8	1,9	16	3,7	75	17,6	233	54,6	95	22,2
M28	9	2,1	30	7	57	13,3	204	47,8	127	29,7
M29	13	3	44	10,3	88	20,6	176	41,2	106	24,8
M30	13	3	24	5,6	111	26	214	50,1	65	15,2
M31	8	1,9	7	1,6	79	18,5	218	51,1	115	26,9
Total	274	64,6	657	154,2	2291	523,8	6688	1566,3	3375	790,3

When Table 4 is examined, it is observed that the highest level of agreement is with item 22, "I can identify the strengths of the work I do," where the response "Agree" ($f=275$, 64.4%) was chosen.

The lowest level of agreement is with item 20, "I think about suggestions from others before accepting them," where the response "Strongly Disagree" (f=4, 0.9%) was chosen. Based on this finding, it can be understood that university students do not struggle to identify the strengths of the work they do, but they do not tend to think about others' suggestions before accepting them. This may be explained by the fact that university students do not have issues with self-confidence and tend to trust people around them.

Table 5. Average and Total Scores of Scale Items and Sub-dimensions

	$\bar{x}$	Total	Subdimension	$\bar{x}$
M1	3,94	1683		
M2	3,94	1682		
M3	3,79	1620	Planning	3,76
M4	3,60	1537		
M5	3,49	1489		
M6	3,80	1622		
M7	4,07	1739		
M8	4,18	1786		
M9	3,93	1679		
M10	3,73	1594	Control Focus	3,99
M11	3,76	1604		
M12	4,13	1763		
M13	4,01	1714		
M14	4,11	1755		
M15	4,20	1794		
M16	4,12	1761		
M17	4,02	1717	Self-confidence	4,04
M18	4,10	1751		
M19	3,67	1566		
M20	4,17	1780		
M21	4,13	1762		
M22	4,08	1744	Communication	3,99
M23	4,16	1777		
M24	3,59	1534		
M25	3,64	1553		
M26	3,95	1686	Motivation	3,86
M27	3,92	1672		
M28	3,96	1691		
M29	3,74	1592		
M30	3,69	1575	Self-discipline	3,80
M31	4,00	1706		

Table 5 shows that the highest average score among the items is for item 15 (M = 4.20), which states, "I enjoy doing new things that others don't do." The lowest average score is for item 5 (M = 3.49), which states, "I regularly follow developments related to my field." This finding suggests that while students enjoy differences, they seem to be distant from current developments.

Additionally, as seen in Table 5, the highest average score among the sub-dimensions is for "self-confidence" (M = 4.04), and the lowest average score is for "planning" (M = 3.76). The high level

of self-confidence aligns with the findings in Table 1, but it can be said that students are not at their desired level in terms of planning.

Findings Related to the Second Sub-Problem of the Study

The findings related to the gender variable regarding university students' entrepreneurial perception levels are presented in Table 6.

Table 6. Individual Entrepreneurial Perception Levels of University Students According to Gender

	Gender	n	Mean Rank	Sum of Rank	Z	p
Individual Entrepreneurship Perception Scale	Female	308	212,35	65404,50	-,444	,657
	Male	119	218,26	25973,50		

As shown in Table 6, the individual entrepreneurship perception levels of university students, consisting of 308 females and 119 males (427 participants in total), were analyzed using the Mann-Whitney U test. The results indicated that there is no statistically significant difference in terms of gender at the 0.05 level ($p = 0.657$, $Z = -0.444$). Based on this finding, it can be concluded that gender is not a variable that causes a difference in individual entrepreneurship perception.

The findings regarding the individual entrepreneurship perception levels of university students based on their faculties are presented in Table 7.

Table 7. Individual Entrepreneurship Perception Levels of University Students by Faculties

	Faculty	n	Mean Rank	Sum of Rank	Z	p
Individual Entrepreneurship Perception Levels	FE	216	225,98	48812,00	-2,031	,042
	FEAS	211	201,73	42566,00		

Based on the data in Table 7, the results of the Mann Whitney-U test conducted on the individual entrepreneurship perception levels of university students according to their faculties indicate a statistically significant difference at the 0.05 level ($p = 0.042$, $Z = -2.031$), in favor of the Faculty of Education. It can be suggested that the presence of a placement threshold for students in the Faculty of Education and their placement into the department with higher YKS (Higher Education Institutions Examination) scores might have contributed to this difference.

Table 8. Individual Entrepreneurial Perception Levels of University Students According to Their Departments

	Department	n	Mean Rank	χ^2	df	p	Difference			
Bireysel Girişimcilik Algı Düzeyleri	Mathematics and Science Education	31	108,39	11,685	5	,039	S+M (31,52) T+E (22,09)			
	Turkish and English	23	75,78				T+E (22,61) GSC (34,72)			
	Preschool	33	95,91				T+E (26,89)			
	GSC	36	118,25				Class. (43,54)			
	Classroom teaching	53	123,84				Preschool (36,65)			
	Social Sciences Teaching	41	111,33				Class. (47,76)			
	FEAS	Finance and Banking	27				115,35	5,932	5	,313
	Economics and Business	34	108,06							
	Public Finance	41	106,94							
	Health Management	47	97,41							
Political science and PublicAdm.	24	125,00								
Social Services	37	91,99								

In Table 8, the results of the Kruskal-Wallis H test conducted on the individual entrepreneurial perception levels of university students according to their departments show that there is no statistically significant difference at the 0.05 level between the departments of the Faculty of Economics and Administrative Sciences ($p=0.313$). However, a significant difference ($p=0.039$) was found among the departments of the Faculty of Education. To determine which groups differed, the Mann-Whitney U test was conducted. The test results showed that there was a significant difference in favor of classroom teaching (mean rank = 47.76) compared to pre-school education (mean rank = 36.65); in favor of Mathematics and Science Education (mean rank = 31.52) compared to Turkish and English (mean rank = 22.9); in favor of classroom teaching (mean rank = 43.54) compared to Turkish and English (mean rank = 26.89); and in favor of RPD (mean rank = 34.72) compared to Turkish and English (mean rank = 22.61) in the pairwise comparisons. In general, it can be suggested that the focus of Turkish and English teaching on language education may have contributed to its lower entrepreneurial perception compared to other departments.

Table 9. Individual Entrepreneurship Perception Levels of University Students According to Grades

	Grade	N	Mean Rank	Sum of Rank	Z	p
Individual Entrepreneurship Perception Levels	3	219	212,32	46497,00	-,290	,772
	4	211	215,77	44881,00		

In Table 9, as a result of the Mann Whitney U test conducted on university students' individual entrepreneurship perception levels based on their grades, no significant difference was found at the 0.05 level. It can be said that the lack of differentiation in entrepreneurship-related courses across grades, or the absence of courses that would create such differentiation, has led to this result.

Table 10. Individual Entrepreneurship Perception Levels of University Students According to GPA

GPA	n	Mean Rank	χ^2	df	p	Difference
Below 2,00	15	165,47				Below 2,00 (46,30)
Between 2,00-2,49	49	209,13				3,5 and above (69,63)
Between 2,5-3,00	96	192,63	13,676	4	,008	2,5-3,00 (92,34)
Between 3,00-3,49	149	208,64				3,5 and above (119,83)
3,5 and above	118	246,35				Between 3,00-3,49 (123,45) 3,5 and above (147,33)

As seen in Table 10, the results of the Kruskal-Wallis H test conducted on university students' individual entrepreneurship perception levels based on their academic averages revealed a significant difference at the 0.05 level. To determine which groups had the differences, the Mann-Whitney U test was conducted. The results showed that students with academic averages of 3.5 and above (M=69.63) had a positive difference compared to students with averages below 2.00 (M=46.30); students with averages of 3.5 and above (M=119.83) compared to students with averages between 2.5 and 3.00 (M=92.34); and students with averages of 3.5 and above (M=147.33) compared to students with averages between 3.00 and 3.49 (M=123.45). It can be said that academically successful students, with their self-confidence, stand out more in terms of entrepreneurship perception.

Table 11. Individual Entrepreneurship Perception Levels of University Students by Type of High School They Graduated From

Type of Highschool	n	Mean Rank	χ^2	df	p
General	31	208,85			
Anatolian	280	212,22			
Imam Hatip	35	211,16			
Vocational	45	203,13	3,311	4	,507
Schools admitting students based on exam scores	36	248,60			

Upon examining Table 11, it can be seen that no statistically significant difference was found at the 0.05 level in the individual entrepreneurship perception levels of university students based on the type of high school they graduated from, according to the Kruskal-Wallis H test. It is thought that no difference occurred between the types of high schools due to the lack of compulsory entrepreneurship-related courses in secondary education, except for trade vocational high schools, and the absence of entrepreneurship-related questions in the Higher Education Institutions Exam (YKS).

Table 12. Individual Entrepreneurship Perception Levels of University Students According to the Locality Where They Spent Most of Their Life

Locality	n	Mean Rank	χ^2	df	p
Metropolitan	132	212,06			
City	92	237,65			
District	127	215,12	7,103	4	,069
Town-Village	76	186,86			

According to the data in Table 12, the Kruskal-Wallis H test conducted based on the locality where the students spent most of their lives revealed no significant difference at the 0.05 level. It can be suggested that the increasing occurrence of entrepreneurship through online platforms and the widespread access to social networks from various locations have eliminated any differences in entrepreneurship based on the place of residence.

Table 13. Individual Entrepreneurial Perception Levels of University Students According to Their Worldview

Worldview	n	Mean rank	χ^2	df	p
Democratic	137	208,10	3,782	5	,581
Authoritarian	52	231,79			
Humanist	138	218,67			
Conservative	45	205,17			
Sociopolitical	48	215,91			

Upon examining Table 13, it can be seen that the Kruskal-Wallis H test conducted on the individual entrepreneurial perceptions of students according to their worldviews did not result in a statistically significant difference. Since it is assumed that a person, when pursuing an entrepreneurial venture, will be focused on profit regardless of their worldview, it can be concluded that no significant difference exists based on worldview.

Table 14. Individual Entrepreneurship Perception Levels According to University Students' Satisfaction with Their Department/Faculty

Satisfaction	n	Mean rank	χ^2	df	p	Difference
Yes	253	234,85	17,853	2	,000	Yes (159,75)
No	52	178,75				No (120,18)
Partly	122	185,79				Yes (202,10) Partly (158,75)

As seen in Table 14, the Kruskal-Wallis H test conducted based on participants' satisfaction with their department revealed a statistically significant difference at the 0.05 level. To determine which groups exhibited the differences, a Mann-Whitney U test was performed. The results indicated a significant difference in the individual entrepreneurship perception levels in favor of students who were satisfied with their department/faculty. Based on the assumption that individuals satisfied with their department/faculty develop a more positive perception of life, it can be said that students with higher satisfaction levels also have higher levels of entrepreneurship perception.

Table 15. Individual Entrepreneurship Perception Levels of University Students Based on Membership in a Club

Membership Status	N	Mean Rank	Sum of Rank	Z	p
Member	154	234,00	36036,00	-,22516	,012
Non-member	273	202,72	55342,00		

Based on the data in Table 15, the Mann Whitney U test conducted on the individual entrepreneurship perception levels of university students, based on whether they are members of a club, revealed a significant difference at the 0.05 level. It was found that students who are members of a club have higher levels of entrepreneurship perception compared to those who are not members. It is believed that the opportunity for more social interaction among club members plays a role in this difference.

Table 16. Individual Entrepreneurship Perception Levels According to University Students' Employment During Education

Employment Status	N	Mean rank	Sum of Rank	Z	p
Employed	64	234,00	36036,00	-2,099	,012
Non-employed	363	202,72	55342,00		

Upon examining Table 16, the Mann Whitney U test conducted based on whether students work in any job during their studies revealed a significant difference at the 0.05 level. This difference shows that students who are currently working have a higher perception of individual

entrepreneurship compared to those who are not working. It can be said that the desire for financial gain among participants approaching graduation has a positive impact on their entrepreneurial perceptions.

Findings Related to the Third Sub-Problem of the Study

The analyses of the data related to the third sub-problem of the study, "What is the level of creative thinking skills among university students?" are presented in Table 17.

Table 17. Creative Thinking Skill Levels of University Students

	Never		Rarely		Sometimes		Usually		Always	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
M1	3	,7	40	9,4	113	26,5	210	49,2	61	14,3
M2	4	,9	24	5,6	97	22,7	220	51,5	82	19,2
M3	1	,2	11	2,6	65	15,2	233	54,6	117	27,4
M4	3	,7	12	2,8	70	16,4	227	53,2	115	26,9
M5	5	1,2	18	4,2	75	17,6	221	51,8	108	25,3
M6	4	,9	24	5,6	80	18,7	218	51,1	101	23,7
M7	7	1,6	29	6,8	90	21,1	211	49,4	90	21,1
M8	5	1,2	18	4,2	84	19,7	226	52,9	94	22
M9	7	1,6	23	5,4	67	15,7	192	45	138	32,3
M10	2	,5	8	1,9	34	8	200	46,8	183	42,9
M11	2	,5	29	6,8	118	27,6	181	42,4	97	22,7
M12	3	,7	11	2,6	50	11,7	211	49,4	152	35,6
M13	3	,7	11	2,6	48	11,2	208	48,7	157	36,8
M14	12	2,8	34	8	101	23,7	181	42,4	99	23,2
M15	6	1,4	29	6,8	87	20,4	210	49,2	95	22,2
M16	3	,7	10	2,3	34	8	231	54,1	149	34,9
M17	4	,9	6	1,4	55	12,9	239	56	123	28,8
M18	3	,7	4	,9	72	16,9	211	49,4	137	32,1
M19	10	2,3	45	10,5	120	28,1	168	39,3	84	19,7
M20	2	,5	6	1,4	57	13,3	217	50,8	145	34
M21	2	,5	22	5,2	52	12,2	184	43,1	167	39,1
M22	1	,2	6	1,4	60	14,1	227	53,2	133	33,1
M23	7	1,6	34	8	130	30,4	171	40	85	19,9
M24	2	,5	6	1,4	58	13,6	227	53,2	134	31,4
M25	12	2,8	50	11,7	119	27,9	147	34,4	99	23,2
Toplam	113	26,3	510	119,5	1936	453,6	5171	1211,1	29,45	691,8

When Table 17 is examined, the highest participation is observed in item 17, "I establish connections between clues related to different problems, situations, or events," with the response "usually" ($f=239$, 56%). On the other hand, the lowest participation is found in item 3, "I feel a sense of responsibility to address emerging problems or events," and item 22, "I combine observations, experiences, knowledge, and thoughts to develop ideas," with the response "never" ($f=1$, 0.2%). It can be considered that as university students transit into adulthood, their ability to

perceive differences, establish connections, and take responsibility plays a significant role in achieving these findings.

Table 18. Average and Total Scores of Scale Items and Sub-Dimensions

	$\bar{x}$	Total	Sub-dimension	$\bar{x}$
M1	3,97	1567		
M2	3,82	1633		
M3	4,06	1735	Self-discipline (m. 1-6-7-15-23)	3,78
M4	4,03	1720		
M5	3,96	1690		
M6	3,91	1699		
M7	3,81	1629		
M8	3,90	1667		
M9	4,01	1712	Seeking for innovation (m.2-5-8-12-17-19-22-24)	3,98
M10	4,30	1835		
M11	3,80	1623		
M12	4,17	1779		
M13	4,18	1786		
M14	3,75	1602		
M15	3,84	1640	Courage (m.9-11-14-25)	3,79
M16	4,20	1794		
M17	4,10	1752		
M18	4,11	1756		
M19	3,63	1552	Curiosity (m.3-10-21)	4,17
M20	4,16	1778		
M21	4,15	1773	Questioning/Doubting (m.4-16)	4,11
M22	4,14	1766		
M23	3,67	1574		
M24	4,14	1766	Flexibility (m.13-18-20)	4,15
M25	3,63	1552		

Based on the data presented in Table 18, an examination of the research findings aimed at determining participants' thinking tendencies reveals that the highest total average score among the items belongs to item 10 (4.20), "I prefer the new and different over the conventional." The lowest average score among the scale items is associated with item 25 (3.63), "I am not afraid of making mistakes." Furthermore, when examining the subdimensions of the scale presented in Table 4, it is observed that the highest average score is in the "curiosity" dimension (4.17), while the lowest average score is in the "self-discipline" dimension (3.7). It can be inferred that individuals' strong interest in the unconventional, which fosters curiosity, contributes to the higher averages observed for this item and subdimension.

Findings Related to the Fourth Sub-Problem of the Research

The analysis of the data regarding the fourth sub-problem of the research, which examines the question, "Do university students' creative thinking skills significantly differ based on gender, faculty, department, grade, type of university entrance exam score, satisfaction with their faculty and department, the type of locality where they spent most of their lives, the type of high school they graduated from, pre-university work experience, working during university, and membership in a university club?" is presented in Table 19.

Table 19. Creative Thinking Skill Levels of University Students by Gender

		Gender	N	Mean Rank	Sum of Ranks	Z	p
Marmara Thinking Scale	Creative Tendencies	Female	308	216,19	66588,00	-,592	,554
		Male	119	208,32	24790,00		

As seen in Table 19, according to the results of the Mann Whitney-U test, there is no statistically significant difference in creative thinking skill levels between male and female university students at the 0.05 level ($p = 0.657$, $Z = -0.444$). It is thought that the decreasing gender disparity in society has contributed to the lack of a difference in terms of creativity.

Table 20. Creative Thinking Skill Levels of University Students by Faculties

		Faculty	N	Mean rank	Sum of Ranks	Z	p
Creative Thinking Skill Levels		FE	216	223,82	48345,50	-1,665	,096
		FEAS	211	203,95	43032,50		

The data in Table 20 indicate that there is no significant difference in university students' creative thinking skills based on the faculty variable. The similar conditions of the faculties in terms of enhancing creativity can be seen as the reason for this.

Table 21. Creative Thinking Skill Levels of University Students by Departments

	Department	n	Mean Rank	χ^2	df	p	Difference	
Creative Thinking Skill Levels	Faculty of Education	Science+Maths	31	115,34	11,540	5	,042	S+M (31,58)
		Turkish+English	23	80,87				T+E (22,00)
		Pre-school	33	88,02				T+E(23,59)
		Guidance(GSC)	36	116,40				
		Classroom	53	121,60				T+E (28,93)
		Social sciences	41	114,09				
	Faculty of Economics and Administrative	Finans and Banking	27	110,98	8,963	5	,111	Pre-sch. (35,71)
		Economics+business	34	108,53				Class.(48,35)
		Public finance	41	98,62				
		Health	47	107,53				
		Political	24	131,85				
		Social service	37	86,66				

In Table 21, the Kruskal-Wallis H test results for university students' creative thinking skills according to their departments show that there is no statistically significant difference at the 0.05 level between the departments within the Faculty of Economics and Administrative Sciences ($p=0.111$). However, a significant difference ($p=0.042$) is observed between the departments within the Faculty of Education. To determine where the differences lie, a Mann-Whitney U test was conducted. The test results revealed that the Department of Classroom Teaching (48.35) had a higher creative thinking skill level compared to the Department of Preschool Education (35.71), and the Department of Turkish and English (22.00) had a higher level than the Department of Mathematics and Science Education (31.58). Similarly, the Department of Classroom Teaching (42.65) had a higher level than the Department of Preschool Education (34.10). As mentioned in Table 8, these departments' stronger focus on language education and adherence to specific grammar rules may contribute to their lower creativity levels.

Tablo 22. Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Düzeyine Göre Yaratıcı Düşünme Beceri Düzeyleri

	Sınıf	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	Z	p
Yaratıcı Düşünme Beceri Düzeyleri	3	219	211,80	46383,50	-,379	,705
	4	211	216,32	44994,50		

Tablo 22'de üniversite öğrencilerinin sınıf düzeyine göre yaratıcı düşünme becerilerine yönelik yapılan Mann Whitney U testi sonucunda anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Sınıf düzeylerinde alınan derslerin girişimcilik yanında yaratıcılık açısından da farklılaşmamasının bu duruma yol açtığı söylenebilir.

Table 23. Creative Thinking Skill Levels of University Students by GPA

GPA	n	Mean rank	χ^2	df	p	Difference
Below 2,00	15	165,47	13,676	4	,008	Below 2,00 (46,30)
2,00-2,49	49	209,13				3,5 and above (69,63)
2,5-3,00	96	192,63				2,5-3.00 (92,34)
3,00-3,49	149	208,64				3,5 and above(119,83)
3,5 and above	118	246,35				3,00-3,49 (123,45)
						3,5 and above (147,33)

In Table 23, the results of the Kruskal-Wallis H test regarding the creative thinking skill levels of university students based on their academic averages show a significant difference at the 0.05 level. To determine which groups show the difference, a Mann-Whitney U test was conducted. The test results revealed that students with an academic average of 3.5 and above (69.63) have a higher creative thinking skill level compared to those with an average below 2.00 (46.30), as well

as students with averages of 3.5 and above (119.83) compared to those with averages between 2.5-3.00 (92.34), and students with averages of 3.5 and above (147.33) compared to those with averages between 3.00-3.49 (123.45). It can be inferred that students with higher academic averages are likely to be more determined, decisive, and may possess different perspectives, which explains why the difference is in favor of students with higher academic averages.

Table 24. Creative Thinking Skill Levels of University Students Based on the Type of High School They Graduated From

Type of Highschools	n	Mean Rank	χ^2	df	p
General	31	216,13			
Anatolian	280	209,79			
Imam Hatip	35	202,03	8,298	4	,08
Vocational	45	203,58			1
Schools admitting students by exam scores	36	269,58			

According to the Kruskal-Wallis H test results conducted on university students' creative thinking skill levels based on the type of high school they graduated from, no significant differences were found among the groups. It is believed that the preference for multiple-choice assessment tools in secondary education institutions and the focus on preparing for the YKS (University Entrance Exam) contributed to this result.

Table 25. Creative Thinking Skills Levels of University Students Based on the Locality Where They Spend Most of Their Lives

Locality	n	Mean Rank	χ^2	df	p
Metropolitan	132	217,58			
City	92	228,22	3,181	3	,36
District	127	211,30			5
Town-Village	76	195,09			

In Table 25, the Kruskal-Wallis H test results on the creative thinking skills levels of university students based on the locality where they spend the majority of their life indicate that there is no statistically significant difference at the 0.05 level. It is believed that the increasing frequency of communication and relocation between large cities, provinces, districts, or towns/villages, as well as the abundance of communication opportunities, have reduced the impact of the place of residence on creativity."

Table 26. Creative Thinking Skill Levels According to the Worldview of University Students

Worldview	n	Mean Rank	χ^2	df	p
Democratic	137	210,98			
Authoritarian	52	235,50	4,095	5	,53
Humanist	138	218,67			6
Conservative	45	192,77			
Sociopolitical	48	212,22			

As a result of the KW-H test conducted on students' worldviews in relation to their creative thinking skills, no statistically significant difference was found. It can be said that due to creativity skills involving more cognitive processes, there is no significant difference in creative thinking skills based on worldview.

Table 27. Creative Thinking Skill Levels of University Students According to Their Satisfaction with Their Department/Faculty

Satisfaction	n	Mean Rank	χ^2	df	p	Difference
Yes	253	226,19				
No	52	183,88	6,814	2	,033	Yes (158,04)
Partly	122	201,56				No (128,47)

In Table 27, the results of the Kruskal-Wallis H test conducted based on university students' satisfaction with their department showed a statistically significant difference between groups. To determine which groups differed, a Mann-Whitney U test was performed. The test results revealed a significant difference in favor of students satisfied with their department, as compared to those who were dissatisfied, in terms of creative thinking skills. The increased level of satisfaction with their department/faculty can be explained by individuals' more positive perceptions.

Table 28. Creative Thinking Skills Levels of University Students Based on Club Membership Status

	N	Mean Rank	Sum of Ranks	Z	p
Member	154	222,18	34215,50	-1,029	,303
Non-member	273	209,39	57162,50		

In Table 28, the Mann Whitney U test results based on university students' club membership status show that no statistically significant difference was found at the 0.05 level. It can be stated that the physical activities involved in university clubs, such as mountaineering, folk dances, photography, etc., do not affect the creative thinking skills, which require a mental process.

Table 29. Individual Entrepreneurship Perception Levels of University Students Based on Employment During University Studies

Employment	N	Mean rank	Sum of ranks	Z	p
Employed	64	233,07	14916,50	-1,342	,180
Non-employed	363	210,64	76461,50		

According to the Mann Whitney U test results conducted on the students' employment status during their university studies in Table 29, no significant difference was found at the .05 level. It is believed that this situation does not create a difference in individuals' creative thinking skills because students are mostly employed in the private sector during or before university and are not involved in decision-making processes.

Findings related to the Fifth Sub-Problem

For the fifth sub-problem of the research, Pearson correlation analysis was used to determine whether there is a significant relationship between the creative thinking tendencies and individual entrepreneurial perceptions of university students. In the interpretation of the correlation coefficients, Kalaycı (2009)'s explanation was used. Correlation coefficients smaller than 0.25 are considered insignificant, coefficients between 0.26 and 0.49 are considered weak, coefficients between 0.50 and 0.69 are considered moderate, coefficients greater than 0.70 are considered strong, and coefficients greater than 0.90 are considered very strong relationships.

Table 30. Level of Relations in Terms of Overall Averages

Creative Thinking Skills	Individual Entrepreneurship Perception
	,534**

**p<.01

When examining the relation level in Table 30, it is observed that there is a moderate positive correlation between creative thinking skills and individual entrepreneurial perception scales

based on overall averages ($r=.534, p<.01$). The correlation values between the subdimensions of the scales are presented in Table 31.

Table 31. Correlation Between University Students' Individual Entrepreneurial Perceptions and Creative Thinking Skill Levels"

	Plannin a (BGA)	Contr focus (BGA)	Self- confide (BGA)	Communi on (BGA)	Motiva (BGA)	Selfdisci e (BGA)	SelfDisci e (YDB)	Innova (YDB)	Coura (YDB)	Curios (YDB)	Questio g (YDB)	Flexibilit ik (YDB)
Planning (BC)	-											
Control Focus(BGA)	,698	-										
Self-confider (BGA)	,661	,80	-									
Communicat BGA)	,649	,74	,718	-								
Motivation (BGA)	,622	,68	,664	,647**	-							
Self-disciplin (BGA)	,635	,63	,661	,656**	,722	-						
Self-disciplin (YDB)	,415	,36	,366	,349**	,454	,526	-					
Innovation (YDB)	,403	,41	,356	,430**	,417	,453	,685*	-				
Courage (YDB)	,358	,41	,429	,347*	,371	,405	,624*	,592*	-			
Curiosity (YI)	,289	,36	,335	,361**	,319	,309	,479*	,681	,46	-		
Questioning (YDB)	,260	,34	,323	,319**	,261	,314	,455*	,632	,42	,57	-	
Flexibility (Y)	,230	,33	,285	,279**	,292	,311	,469*	,578	,48	,52	,519	-

** $p<.01$

According to the Pearson correlation analysis of the subdimensions of the data collection tools in Table 31, a low-level positive relationship was found between the subdimension of "planning" in individual entrepreneurial perceptions and the subdimensions of creativity skills: "self-discipline" ($r=.415, p<.01$), "innovation" ($r=.403, p<.01$), "courage" ($r=.358, p<.01$), "curiosity" ($r=.289, p<.01$), and "questioning" ($r=.260, p<.01$). However, a positive but insignificant relationship ($r=.230, p<.01$) was observed between planning and flexibility. The "focus of control" subdimension was found to have a weak positive relationship with innovation ($r=.416, p<.01$), courage ($r=.419, p<.01$), and all other subdimensions [self-discipline ($r=.415$), curiosity ($r=.369$), questioning ($r=.341$), flexibility ($r=.331$)]

According to Table 31, a weak positive relationship was found between the "self-confidence" subdimension and the subdimensions of "courage" ($r=.429, p<.01$), "self-discipline" ($r=.366$), "innovation" ($r=.356$), "curiosity" ($r=.335$), "questioning" ($r=.323$), and "flexibility" ($r=.285$). Regarding the "communication" subdimension, it was found to have a weak positive relationship with all other subdimensions [self-discipline ($r=.349$), innovation ($r=.430$), courage ($r=.347$), curiosity ($r=.361$), questioning ($r=.319$), flexibility ($r=.279$)].

The findings of the "motivation" subdimension indicate that it has a weak positive relationship with all other subdimensions [self-discipline ($r=.454$), innovation ($r=.457$), courage ($r=.371$), curiosity ($r=.319$), questioning ($r=.261$), flexibility ($r=.292$)].

The "self-discipline" subdimension is the only common subdimension in both scales. The "self-discipline" subdimension in individual entrepreneurship perception shows a moderate positive relationship with the "self-discipline" subdimension in creativity skills ($r=.526$), while a weak positive relationship was found with all subdimensions of the same scale [innovation ($r=.453$), courage ($r=.405$), curiosity ($r=.309$), questioning ($r=.314$), flexibility ($r=.311$)].

CONCLUSION AND DISCUSSION

Conclusion and Discussion on University Students' Individual Entrepreneurship Perceptions

1- When examining the findings related to university students' individual entrepreneurship perceptions, it was found that the highest level of agreement was for the statement "I can identify the strengths of the tasks I do," with the response "agree." The lowest level of agreement was found for the statement "I think about suggestions from others before accepting them," with the response "strongly disagree." When the subdimensions of the scale were examined, it was found that the highest average score was for the "self-confidence" subdimension, and the lowest average score was for the "planning" subdimension. This result does not align with the findings of Kılavuz and Aydın (2020), whose study on nursing students' individual entrepreneurship perceptions showed that the highest score was for the "Locus of Control" subdimension, and the lowest score was for the "Self-Discipline" subdimension. In the study by Akçakanat et al. (2014) conducted with university students, subdimensions were not addressed, and the results were presented as "high entrepreneurship level." In this study, since the subdimensions of the scale were not included, no direct comparison could be made in this regard. When reviewing international literature, the finding that the "planning" subdimension had the lowest average score does not align with the results of Zhao and Seibert (2006). Zhao and Seibert (2006) state that individuals' planning skills are directly related to entrepreneurial performance and that strategic planning abilities enhance success.

2- The examination of scientific entrepreneurship perceptions based on gender resulted in no statistically significant difference. This finding aligns with the results of Arslan (2002) and Bilge and Bal (2012) in their studies on university students' entrepreneurial tendencies. However, it does not align with the findings of Gültepe (2022), as Gültepe's research showed results in favor of women in terms of gender. Moreno-Gavara and Jiménez-Zarco (2016) found that, especially in Europe, women face more legal and societal barriers, which leads to a decrease in their entrepreneurial perceptions. On the other hand, Brush, de Bruin, and Welter (2009) found that in the United States, the rise of the "women entrepreneurs" movement in the 21st century led to a positive shift in women's perceptions of entrepreneurship, resulting in higher success rates for female entrepreneurs.

3- When university students' individual entrepreneurship perceptions were examined according to their faculties, a significant difference was found in favor of the Faculty of Education between the Faculty of Economics and Administrative Sciences (FEAS) and the Faculty of Education. While this result may seem contrary to expectations, it can be linked to the university entrance score requirements for the Faculty of Education, where students are admitted based on being ranked 240,000th in the university entrance exam. Since this requirement does not apply to FEAS, it can be said that students entering this faculty are admitted with lower university entrance exam scores. As highlighted in this study, a high academic success rate can positively affect individual entrepreneurship characteristics. It should be noted that in similar studies examined in the literature, the variable of the faculty in which students are enrolled was not used.

4- When examining university students' individual entrepreneurship perceptions based on their fields of study, it was found that there was no significant difference between the departments of the Faculty of Economics and Administrative Sciences (FEAS), but a difference in individual entrepreneurship perceptions was found among students in different departments of the Faculty of Education. It is suggested that students studying in the Turkish and English Language Teaching departments of the Faculty of Education have lower individual entrepreneurship perceptions compared to other departments. Based on this result, it can be said that students in language teaching-related departments tend to have lower entrepreneurship perceptions. This finding does not align with the results of Demirel, Düşükcan, and Ölmez (2011), as their study concluded that students in teaching-related departments had moderate or high levels of entrepreneurship perception. In research outside of Turkey, however, researchers such as Neck and Greene (2011) and Fayolle (2013) focused on the courses taken by university students rather than the faculties

they attended. According to their findings, students who took entrepreneurship courses had a more positive perception of entrepreneurship.

5- The study concluded that there was no significant difference in university students' individual entrepreneurship perceptions based on their class levels. It is suggested that the participants being of similar ages and living under similar environmental conditions may have influenced this result. However, this finding does not align with the results of both Korkmaz (2012) and Bilge and Bal (2012), who conducted studies on university students' entrepreneurial tendencies, as their results indicated that individuals living in similar conditions could still have different entrepreneurial characteristics.

6- It was concluded that there is a statistically significant difference in university students' individual entrepreneurship perceptions based on their academic averages. According to this result, students with higher academic averages were found to have increasing entrepreneurial traits. It can be suggested that individuals with higher academic success have increased self-confidence, which leads to more positive and higher entrepreneurship perceptions. This result aligns with the study by Neck and Greene (2011), but does not align with the findings of Eyel (2018) and Gültepe (2018), as both Eyel (2018) and Gültepe (2022) concluded that academic grade averages do not significantly affect entrepreneurship.

7- It was concluded that there is no statistically significant difference in individual entrepreneurship perception levels of university students based on the type of high school they graduated from. Although high school types may differ, it is believed that most students go through similar teaching and learning processes due to the increasing number of universities. Even though school types may vary, it can be said that the similar nature of education and teaching leads to the same effects on entrepreneurship perception. This result does not align with Eyel (2018), whose study found that university students who graduated from private high schools had higher levels of entrepreneurship than those who graduated from public high schools.

8- It was concluded that there is no significant difference in entrepreneurship perceptions based on the settlement area where students spent most of their lives. This result does not align with the findings of Glaeser, Kallal, Scheinkman, and Shleifer (1992), Fritsch and Schroeter (2011), and Akçakanat, Mücevher, and Çarık (2014), as these researchers concluded that the larger the settlement area, the more developed the entrepreneurship perception could be.

9- It was concluded that there is no significant difference in entrepreneurship perceptions based on students' worldviews. It can be assumed that entrepreneurship is primarily associated with profit-making. Since individuals, regardless of their worldviews, use entrepreneurship for similar purposes, it can be said that this result emerged. In similar studies on entrepreneurship, no variable related to worldviews was found.

10- It was concluded that there is a significant difference in individual entrepreneurship perceptions based on students' satisfaction with their department/faculty. The results between the two compared groups favor those who are satisfied with their department/faculty. It can be said that satisfaction with the current situation or environment generally has a positive effect on other perceptions, and this can also positively affect entrepreneurship perception. In similar studies on this topic, no variable related to satisfaction level was found.

11- It was concluded that university students who are members of a club have a higher level of entrepreneurship perception compared to those who are not members. Considering that university clubs are environments that increase socialization opportunities, it can be accepted that the positive effects of socialization on entrepreneurship perception are reflected positively.

12- It was found that students who work during university have a higher entrepreneurship perception compared to those who do not work. This result aligns with the findings of Uygun Mete and Güner (2012) in their study on the entrepreneurial tendencies of young entrepreneur candidates.

Conclusion and Discussion on University Students' Creative Thinking Skills

1- The highest participation in terms of creative thinking skills in university students was found in the item "I make connections between clues related to different problems, situations, or events," with the response "usually." The lowest participation was found in the items "I feel responsible for addressing the emerging problem or event" and "I combine my observations, experiences, knowledge, and thoughts to develop ideas," with the response "never." Regarding the scale's sub-dimensions, the highest average score was for the "curiosity" sub-dimension, while the lowest was for "self-discipline." This result is considered important as it shows that students can make connections between different situations but tend to avoid taking responsibility. It is also possible to relate this result indirectly to the "curiosity" dimension, which has the highest average score. The findings align with those of Güven, Gazelci, and Ögelman (2022).

2- It was concluded that there was no statistically significant difference in creative thinking skill levels among university students based on gender. This result aligns with the findings of Ülger (2014). It can be said that the decrease in gender-biased approaches within families, especially among individuals whose parents are university graduates, played a role in this result. However, this finding does not align with the research results of Baer and Kaufman (2008) and Chen, Zhou, Chen, H., Zhou, X., Shoumura, S., Emura, S., and Bunai, Y. (2010), as these researchers found that women were more productive than men in terms of creative thinking. Their studies suggest that men have higher creative thinking abilities.

3- It was concluded that there was no significant difference in the creative thinking skill levels of university students based on the faculty they belong to. Upon reviewing the relevant research, it was noted that most creativity-related studies have been conducted in a single-faculty context or with students at the pre-university education level, so a discussion based on different studies could not be made.

4- When examining the creative thinking skills of university students based on the departments they study, it was concluded that there was no significant difference among the departments within the Faculty of Economics and Administrative Sciences (FEAS). However, when the departments within the Faculty of Education were examined, it was found that students studying in the Turkish and English language teaching departments had lower levels of creativity compared to students in mathematics-science education, classroom teaching, and special education departments. This result does not align with the findings of Himmetoğlu (2021), who conducted a study with science teachers and concluded that individuals in numerical fields experience a loss of motivation due to the difficulty of course content, which negatively affects their creativity. This result also does not align with the findings of Cropley and Cropley (2015), as their research showed that the departments in which students study have an impact on their creative thinking abilities. Similarly, Ward, Smith, and Finke (2016) found that university students studying business and innovation fields have higher creative thinking skills.

5- It was concluded that university students with higher academic success also have higher creative thinking skills. There are many possible reasons for high academic achievement, some of which can be cognitive capacity, effort, and desire. Given that these concepts are also related to creativity, it is possible to think that these results stem from that connection. This result aligns with the findings of Sternberg (2006) and Özdemir (2011), but does not align with the findings of Runco and Albert (1986), Plucker, Beghetto, and Dow (2004), and Kim (2011), as these researchers found that concerns about academic success/failure suppress creative thinking skills.

6- It was concluded that there is no significant relationship between the type of high school students graduated from and creativity. Although high school types may differ, since students' main focus is the university entrance exam (YKS), it can be said that their education is similar. This factor is believed to have influenced the obtained result. This result does not align with the findings of Yaman and Yalçın (2005), who found that foreign language-oriented high school types had higher creativity scores.

7- It was concluded that there is no significant difference in creative thinking skills based on the type of settlement where students spend most of their lives. It is possible that the ease and speed of communication and transportation have reduced the impact of settlement areas on individuals, and thus the settlement variable does not affect creativity. However, this result does not align with Florida's (2002) study. Florida (2002) found that people living in large cities have more opportunities for personal development, which positively impacts creative thinking.

8- It was concluded that there was no statistically significant difference in creative thinking skills based on the worldview of university students. From this result, it can be said that individuals' worldviews are not a significant factor that influences creativity. Similar studies do not examine the relationship between worldview and creativity.

9- A statistically significant difference was found in favor of university students who were satisfied with the department/faculty they were studying. It can be said that individuals who are more successful, more willing, and have higher academic achievement tend to be more satisfied with their environments, and this satisfaction positively influences their creative thinking skills.

10- It was concluded that there was no significant difference in creative thinking skills based on whether university students were members of a club. Since university clubs mainly consist of physical and social activities, it is believed that they do not have an impact on creativity. This result does not align with Roberts' (1991) findings, as the researcher concluded that experiences gained in different environments positively impact creative thinking skills.

11- It was concluded that whether university students work during their university years does not create a significant difference in creative thinking skills. Based on this result, it can be said that working before or during university does not affect creativity. The fact that individuals are focused on the job during work may have an impact on this outcome.

Conclusion and Discussion on the Relationship Between University Students' Individual Entrepreneurial Perceptions and Creative Thinking Skills

1- It was concluded that there is a moderate positive relationship between university students' general average scores of individual entrepreneurial perception and creative thinking skills. This result aligns with the findings of Arslan (2002), Dyer, Gregersen, and Christensen (2008), Fillis and Rentschler (2010), Keleş, Özkan, Doğaner, and Altunoğlu (2012), Turan and Akyüz (2016), and Özgen and Kılıç (2019). These studies generally show that successful entrepreneurs strategically use creative thinking processes and produce creative solutions.

2- The scale used to measure university students' individual entrepreneurship levels includes sub-dimensions such as planning, control focus, self-confidence, communication, motivation, and self-discipline. The sub-dimensions of creativity measured in the scale are self-discipline, innovation, courage, curiosity, questioning, and flexibility. When Pearson correlation coefficients of all dimensions are examined in pairs, it was found that there is only a negligible positive relationship between planning and flexibility dimensions. The self-discipline sub-dimensions in both scales have a moderate positive relationship with each other, and when the relationships between other sub-dimensions of the scales are analyzed, a weak positive relationship emerges.

In general, when all the results are evaluated together, both this study and similar research findings suggest that there are significant relationships between entrepreneurship and creative thinking. Entrepreneurship is generally considered as initiating a new venture or introducing a product or idea that is different from others, and it can be said that all these characteristics are included in creative thinking skills. Related studies by Runco and Acar (2012), Craft (2005), Saraçoğlu, Duran, and Taşkın (2010), and Kanbur and Özyar (2016) also show that entrepreneurship and creativity positively influence each other.

Suggestions

1- This study covers only one province and one state university. To reach more general conclusions, it would be important to conduct similar large-scale studies in different provinces and universities.

2- This research was carried out with third- and fourth-year students from the Faculty of Education and the Faculty of Economics and Administrative Sciences. A similar study could also be conducted with students from different class levels.

3- This study could guide measures to increase individual entrepreneurship perceptions and creative thinking skills for students in the Faculty of Education and the Faculty of Economics and Administrative Sciences. Current undergraduate programs could include practices aimed at developing "entrepreneurial perception" and "creative thinking skills."

4- There are limited studies in our country that include both individual entrepreneurial perception and creative thinking skills. Different studies contributing to the field can be conducted. By using different measurement tools, the relationship between entrepreneurial perception and creative thinking skills could be examined. Since there are more quantitative studies in this area, qualitative research could be conducted.

5- It has been observed that there are limited data collection tools for individual entrepreneurship perception and creative thinking skills. Data collection tools related to these areas and specific to the field can be developed.

REFERENCES

- Akçakanat, T., Mücevher, M. H., & Çarık, İ. H. (2014). An examination of the entrepreneurial tendencies of university students in verbal, numerical, and equal weight departments from the perspective of some demographic variables: The case of Süleyman Demirel University. *Afyon Kocatepe University Journal of Economics and Administrative Sciences*, 16(2), 137-153.
- Aksoy, M. (2017). Teacher candidates' conceptualization of creative thinking skills. (Unpublished Master's Thesis). Burdur Mehmet Akif Ersoy University Institute of Educational Sciences, Burdur.
- Arıkan, S. (2002). Entrepreneurship: Basic concepts and some current issues. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Arslan, K. (2002). Vocational preferences and entrepreneurial tendencies among university students. *Doğuş University Journal*, 6, 1-11.
- Aydın, R., & Sağlam, G. (2012). Determination of teacher candidates' attitudes towards the teaching profession (The case of Mehmet Akif Ersoy University). *Turkish Journal of Educational Sciences*, Spring, 10(2), 257-294.
- Baki, Y. (2019). The effect of creative thinking tendencies on reflective thinking skills. *Turkish Studies-Educational Sciences*, 14(5), 2147-2176.
- Baer, J., & Kaufman, J. C. (2008). Gender differences in creativity. *The Journal of Creative Behavior*, 42(2), 75-105.
- Bilge, H., & Vedat, B. (2012). Entrepreneurial tendency: A study on the students of Celal Bayar University. *Süleyman Demirel University Journal of Social Sciences Institute*, 4(16), 131-148.
- Bozkurt, Ö. (2006). The importance of personality traits in entrepreneurial tendencies. *Journal of Entrepreneurship and Development*, 1(2), 93-111.
- Brush, C. G., de Bruin, A., & Welter, F. (2009). A gender-aware framework for women's entrepreneurship. *International Journal of Gender and Entrepreneurship*, 1(1), 8-24.
- Chen, H., Zhou, X., Shoumura, S., Emura, S., & Bunai, Y. (2010). Age-and gender-dependent changes in three-dimensional microstructure of cortical and trabecular bone at the human femoral neck. *Osteoporosis International*, 21, 627-636.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education*. New York: Routledge.
- Coulter, M. (2008). *Entrepreneurship in action*. New Jersey: Prentice Hall-Pearson Education.
- Craft, A. (2005). *Creativity in schools: Tensions and dilemmas*. New York: Routledge.
- Cropley, D. H., & Cropley, A. J. (2015). Engineering creativity: A systems concept of functional creativity. In J. C. Kaufman & J. Baer (Eds.), *Creativity across domains: Faces of the muse* (pp. 169-186). New York, NY: Psychology Press.
- Demirel, E. T., Düşükcan, M., & Ölmez, M. (2011). The effect of multiple intelligence areas on entrepreneurial behavior. *Journal of Organization and Management Sciences*, 3(2), 97-105.
- Duyar, M. (2019). Turkish language and literature teachers' views on creative thinking skills. (Unpublished Master's Thesis). Sivas Cumhuriyet University Institute of Educational Sciences, Sivas.
- Eker, A., & Sak, U. (2016). The social validity of the creative oppositional thinking technique (writing). *Turkish Journal of Giftedness and Education*, 6(2), 71-87.
- Fayolle, A. (2013). Personal views on the future of entrepreneurship education. *Entrepreneurship & Regional Development*, 25(7-8), 692-701.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. London: SAGE.
- Fisher, R. (1995). *Teaching children to think*. United Kingdom: Stanley Thornes Publishers.
- Florida, R. (2002). *The rise of the creative class: And how it's transforming work, leisure, community, and everyday life*. New York: Basic Books.
- Fritsch, M., & Schroeter, A. (2011). Why does the effect of new business formation differ across regions? *Small Business Economics*, 36(4), 383-400.
- Glaeser, E. L., Kallal, H. D., Scheinkman, J. A., & Shleifer, A. (1992). Growth in cities. *Journal of Political Economy*, 100(6), 1126-1152.
- Günay, A. (2016). A comparison of entrepreneurial tendencies among students at different levels of education in the field of information technology. (Unpublished Master's Thesis). Afyon Kocatepe University Institute of Science, Afyon.
- Güney, S. (2008). *Entrepreneurship: Basic concepts and some current issues* (3rd ed.). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Gözübüyük, D. (2019). The effect of creative, critical, and reflective thinking on entrepreneurship skills. (Unpublished Master's Thesis). Bartın University Institute of Educational Sciences, Bartın.
- Güven, D., Gazelci, R. S., & Ögelman, G. H. (2022). Examining the relationships between burnout levels and creative thinking skills of special education teachers. *International Journal of Contemporary Educational Research*, 9(3), 509-518.

- Himmetoğlu, E. (2021). Determining science teacher candidates' creative thinking skills and their use of these skills professionally. (Unpublished Master's Thesis). Kafkas University Institute of Science, Kars.
- Karakaya, İ. (2012). *Scientific research methods*. A. Tanrıoğen (Ed.), *Scientific research methods*. Ankara: Anı.
- Karasar, N. (1998). *Scientific research methods*. Ankara: Nobel.
- Karasar, N. (2006). *Scientific research methods*. Ankara: Nobel.
- Kaptan, S. (1995). *Scientific research and statistical techniques* (10th ed.). Ankara: Tekişik.
- Kazancı, O. (1989). *Critical thinking in education and its teaching*. Ankara: Kazancı Hukuk Publications.
- Keleş, H., Özkan, T. K., Doğaner, M., & Altunoğlu, A. (2012). A research on determining the entrepreneurial levels of associate degree students. *International Journal of Economic and Administrative Studies*, 9, 107-118.
- Kılavuz, F., & Aydın, A. K. (2020). Determining the relationship between nursing students' individual entrepreneurial perceptions and lifelong learning tendencies. *Hacettepe University Journal of Nursing*, 7(3), 240-248.
- Kim, K. H. (2011). The Creativity Crisis: The decrease in creative thinking scores on the Torrance Tests of Creative Thinking. *Creativity Research Journal*, 23(4), 285-295.
- Koray, Ö. (2005). Student views on the application of six thinking hats and qualitative ranking techniques in science lessons. *Educational Administration in Theory and Practice*, 43, 379-400.
- Korkmaz, O. (2012). A research on determining the entrepreneurial tendencies of university students: The case of Bülent Ecevit University. *Afyon Kocatepe University Journal of Economics and Administrative Sciences*, 14(2), 209-226.
- Korkmaz, S. (2000). A research on entrepreneurship and the determination of entrepreneurial characteristics of university students. *Hacettepe University Journal of Economics and Administrative Sciences*, 18(1), 163-179.
- Maba, A. (2019). Musical creativity and its evaluation within the framework of contemporary approaches. *Turkish Studies - Educational Sciences*, 14(3), 681-697.
- Moreno-Gavara, C., & Jiménez-Zarco, A. I. (2016). Social entrepreneurship and social innovation: Analyzing the relationship to encourage social wealth. *Ramon Llull Journal of Applied Ethics*, 7(1), 145-164.
- Neck, H. M., & Greene, P. G. (2011). Entrepreneurship education: Known worlds and new frontiers. *Journal of Small Business Management*, 49(1), 55-70.
- Özdemir, D. (2011). An analysis of the learning styles of classroom teacher candidates in relation to various variables. (Unpublished Master's Thesis). Gazi University Institute of Educational Sciences, Ankara.
- Özden, Y. (2005). *Learning and teaching*. Ankara: Pegem A Publishing.
- Öztürk, Ş. (2004). Creative thinking in education. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 18, 77-84.
- Pallant, J. (2005). *SPSS survival manual: A step-by-step guide to data analysis using SPSS for Windows*. Australia: Australian Copyright.
- Plucker, J. A., Beghetto, R. A., & Dow, G. T. (2004). Why isn't creativity more important to educational psychologists? Potentials, pitfalls, and future directions in creativity research. *Educational Psychologist*, 39(2), 83-96.
- Roberts, E. B. (1991). *Entrepreneurs in high technology: Lessons from MIT and beyond*. Oxford: Oxford University Press.
- Runco, M. A., & Albert, R. S. (1986). The role of exceptional talent in the emergence of creativity. *Creativity Research Journal*, 9(4), 383-390.
- Runco, M. A., & Acar, S. (2012). Divergent thinking and creative potential. *Creativity Research Journal*, 24(1), 66-75.
- San, İ., Kayılı, H., & Okut, L. (2004). *Creative education and multiple intelligence applications*. Ankara: Artım Publishing.
- Sönmez, V. (2001). *Teacher handbook in program development*. Ankara: PegemA Publishing.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. Boston: Pearson.
- Taylor, F. (2018). *Principles of scientific management* (H. Bahadır Akın, Trans.). Konya: Çizgi.
- Türk Dil Kurumu, (TDK). (2023). *Düşünme* [Thinking]. Retrieved May 10, 2023, from <https://sozluk.gov.tr/>
- Türk Dil Kurumu, (TDK). (2023). *Girişim* [Entrepreneurship]. Retrieved May 2, 2023, from <https://sozluk.gov.tr/>
- Tok, E. (2008). Investigating the effects of the thinking skills training program on preschool teacher candidates' critical, creative thinking, and problem-solving skills. (Unpublished Doctoral Dissertation). Marmara University Institute of Educational Sciences, Istanbul.
- Top, S. (2006). *Entrepreneurship: The discovery process*. Istanbul: Beta Publishing.

- Ülger, K. (2014). Investigating students' creative thinking development. *Education and Science Journal*, 39(175), 275-284.
- Üstündağ, T. (2005). *Journey to creativity*. Ankara: PegemA Publishing.
- Ward, T. B., Smith, S. M., & Finke, R. A. (2016). Creative cognition in entrepreneurship and business innovation. *Journal of Creative Behavior*, 50(1), 18-29.
- Yaman, S., & Yalçın, N. (2005). The effect of problem-based learning in science education on creative thinking skills. *Primary Education Online*, 4(1), 42-52.
- Yıldırım, H. (2008). *The fire of entrepreneurship and business angels (basic concepts)*. Istanbul: Değişim.
- Yıldırım, R. (1998). *Creativity and innovation*. Istanbul: Sistem Publishing.
- Yılmaz, S. (2011). Pre-service and in-service preschool teachers' views regarding creativity in early childhood education. (Unpublished Master's Thesis). Middle East Technical University Institute of Educational Sciences, Ankara.
- Yontar, A. (1993). The development of creativity in humans. In A. Ataman (Ed.), *Creativity and Education* (pp. 15-37). Ankara: TED Publications.
- Zhao, H., & Seibert, S. E. (2006). The big five personality dimensions and entrepreneurial status: A meta-analytic review. *Journal of Applied Psychology*, 91(2), 259-271.